

30/1/18

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4. } చెన్నపట్టణము 1918 సం॥ మార్చి నెల 8 వ తేది శుక్రవారము } No. 281
నంపుటము. ౪. } పింగళనామ సంవత్సర మాఘ మాస బహుళ దశమి ౧౦. } సంఘిక ౨౮౧

కురోమియా

నవనీతము

(1044)

PRICE - ONE RUPEE - POSTAGE EXTRA. Messrs. SPENCER & Co. LD., MOUNT ROAD, MADRAS.

పుండ్లు, గాయములు, మూలశంఖ, తలనొప్పి, నడుమునొప్పి, జలుబు మున్నగువాటికి సిద్ధావధము. పలువురు పయోగించి, పెక్కు సంతానపత్రములనంపియున్నారు. ఒకమారు ఉపయోగించిన దాని అమృతోపయోగము మీకే తెలియును. డబ్బీరు 1-0-0.

స్వేన్సరు కంపెనీ, మాంటురోడ్డు, మదరాసు.

అమృతసంజీవి లేహ్యము, అయ్యకాంత చూరము

(279)

చిరునామ: లేహ్యం డిపో, నెం. 6. వెంకటేశమేస్త్రి వీధి, సామలకూరుపేట, మదరాసు.

ఈ లేహ్యమును, చూరమును సాధారణమైనదిగా యోచించుటకు, అపారమైన శక్తి యున్నది. ధృఢమైన నమ్మకముతో ఒకసారి పరీక్షించినవేగాని తెలియదు.

ఈ లేహ్యము, చూరములచే గుణపదువ్యాధులు

గుల్మము, పిత్తపాండు, చేతులు కాళ్లు మంటలు ముడుమకపోవుట, పిత్తతేవులు, నంజు, గొంతునుంటు, కడుపుబ్బసము, అజీర్ణము, ఆకలి మందగించుట, ధాతునష్టము, కంటియందు నీరుకారుట, నీరసముగా నుండుట, విద్ర లేకుండుట, తల దిమ్మగానండుట, తలదిరుగుట, ఇవి యివి యననీల మేహసంబంధమైన సకలవ్యాధులను నివృత్తింపగలదు వజ్రాయుధమునంటిది. పుత్రము సైగరోగములను ఖండించుటలో అపారమైనది

48 దినములకు లేహ్యం, చూరంగల సెట్ 2-కి 3-8-0
24 దినములకు " " సెట్ 1-కి 1-12-0
1 సెట్ తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ 0-4-0
2 సెట్లు ఒకేతరారి తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇనాము.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అవరితగ్రహిణి రక్తమాలిన జనించు బాధ్యములకు కిరీటుమంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను తొలగించు, ప్రాంతకోర్కెలను అన్నివిధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

వనోపధిసారసపరిల్లా గుణి మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్నివిధములైన దోషములను పోగొట్టును. కిరీటుమంటి పాదరగదోషములను, మలబద్ధకమును కాల్చెసంబంధమును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మంటుకు 4 కోస్తుల బుడ్డితో అమ్మబడును.

ప్రొవైటరు: పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2, BOMBAY.

వికబాహివి ప్రశంస

ఇది తెన్నెలకంటి అస్సారాయ విరచితము.

తెం 0-1-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్రవర్తి కాకా రాయయ్యము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రనర్తకశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే

రూపజరిపినది. తెం 0-1-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

నోటీసు.

(1075)

గోదావరిజిల్లా కాకినాడ తాలూకా ప్రస్తుతం ఉండూరు కాపురస్తులు శ్రీ రాజా ఇనుగంటి వెంకటరాజగోపాల రావు నూర్యప్రకాశరావుగారి తా॥ పెద్దాపురం తాలూకా రాగంపేట గ్రామం తా॥ సామర్లకోట పెద్దాపురమునకు వధ్యను ఉండుటకు అంటుమామిడి తోటయొక్క యీసంకల్పనపు ఫలము. ది 22, 28 మార్చి నెలలో గోట ప్రదేశయందు వలము పొడుచున్నాము. కాబట్టి వలయువారు సదరు ప్రదేశమునకు దయచేసి ఈదిగున వరతులకు లాబడి పొడవచ్చును వరతుల వివరము.

1. సుమారు య 80 ల విస్తీర్ణముగల తోటలో ఉండు కున్న ఎన్నిక గల పలువిధములగు అంటుమామిళ్ళున్నా జీడిమామిళ్ళున్నా మాత్రమే (తెక్కిన ఫలవృక్షములు గాక)
2. సుమారు రెండువేల అంటుమామిళ్ళున్న ఒక వెయ్యి జీడి మామిళ్ళున్న.
3. పాదదలచినవారు రెండువందలరూపాయలు ధరావతు ఇచ్చి పొడవలెను.
4. పాట ఖాయపరుచుకున్న వారు ముచ్చిలికాతోపాటు సగముసామ్మ ఇచ్చి వేయవలెను.
5. తెక్కిన సగము సామ్మన్న చెట్ల కాలులు కోయుటకు పూర్వమందు చెల్లించవలెను.
6. పాట కాలయందు ధరావతు ఇచ్చిన వారిలో ఖాయపరుచుకొనిన వారి సామ్మకొప్పు తెక్కిన వారి సామ్మ వాపసుచేయబడును.
7. తగు సంఖ్యాక్షి యింకా కావలసినవారు యీ దిగున వ్రాయబడిన వారికి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును. కె. రాయచంద్రరావు గారు, ఉండూరు } మాజూరు సీరస్తాదారు. ఆఫ్ గొల్లపొలు ఎట్టేటు, గోదావరి. 9-2-18 } క్యాంపు: సామల్ కోట.

నార్తరకసర్కారు లైఫ్ ఎమ్యారన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ (లిక్విడేషన్ లో నున్నది)

నోటీసు. (1087)

జీవితభీమా పోలీస్ హాల్డర్లను, వివాహసహాయ భీమా పోలీస్ హాల్డర్లను తమ తమ క్లెము కాగితములను 1918 వ సం॥రం మార్చి నెల 18 వ తేది లోగా యీ క్రింద సంతకము చేసినవారి పేర పంపుకోవలెను. ఈ క్రిందవ్రాసిన భోగట్టాయును, కాగితములును పూర్తిగా పంపని యెడల క్లెములు బాపితాలలో నమును చేసికొనబడవు.

1. పోలీస్ దారుని పేరు, 2 పోలీస్ నెంబరు, క్లాసు, (జీవితభీమా, లేక వివాహభీమా, పేటిలు నెంబరు) 3. ఆఖరున చెల్లించిన ప్రీమియముతాము రసీదు, 4. జీవితభీమా లేక వివాహభీమా ఒరిజినల్ పోలీస్, 5. ప్రీమియములు యెవరికద్ద చెల్లింపబడినవో ఆ యెవరియి పేరు, ప్రస్తుతపు చిరునామా, 6. ఇదివరకే క్లెముల కాగితములు దాఖలుచేయబడిన యెడల, యెవరికద్ద దాఖలుచేయబడినదియును, అందుకుగాను ఇయ్యబడిన రసీదును పంపవలెను. ఒక్కొక్క పోలీస్ క్లెమునకు ప్రత్యేకముగా భోగట్టావ్రాయవలయునేగాని, ఒక్కొక్క కాగితములో ఒకటికంటె అధికము పోలీస్ భోగట్టావ్రాయవలెను. ఏజంట్లును, ఇమిర క్రెడిటర్లును కూడా తమ మాక్కులను వైని వ్రాయబడిన తేదీలోగా, వచ్చువర్షమున్నగు రుజువులతో, దరఖాస్తుచేసికొనవలెను. వైతేదికి పిచ్చుట దాఖలు కాబడిన క్లెములు అంగీకరింపబడవు.

12 Dalhousie Square } M. K. Dandekar,
Calcutta. } Incorporated
Accountant Liquidator

ప్రజాభిప్రాయములు

I ఆంధ్రాంగ్లవారపత్రిక.

అయ్యో, "ఆంధ్రాంగ్లవారపత్రిక" యిదివరలో తెలియజేసియుండినట్లు ది 12-4-18 నుండి కాక రాగల నవంబరునెల మొదటివారము నుండి ప్రకటింపదలచి వారము గాన యెల్లరకును తెలియజేయడమైనది.

టి. సుబ్రహ్మణ్యశర్మ.

కె. సుబ్రహ్మణ్యము.

నెల్లూరు.

II ఆంధ్రోద్యమము.

విముఖులు ముఖులగుట.

అయ్యో, చిత్తూరుజిల్లా చిరుతనితాలూకా చివ్వాడ బోర్డుపాఠశాలా హెడ్ మాస్టరు వారికి (బదిలీ) ఆర్డింగుగా, చిత్తూరుజిల్లా పబ్లిక్ స్కూలుతాలూకా వీరమంగల గ్రామవాసులును, కాశీ పట్టణతాంబర కంపెనీవారి ట్రావెలింగు ఏజంటును, అయిన డి. చిన్న సామయ్యగారు అనవారు 1918-ఫిబ్రవరి మాసము మా స్కూలుమాస్టరుగా వచ్చిరి. ఫిబ్రవరిమాసము మాత్రము పాఠశాలయందు పనులు నిర్వహించిరి. ఆ ఒక్క మాసమునకే పాఠశాలను మంచి యభివృద్ధికి దెచ్చిరి.

వీరు ఆరవవారగుటచే ఆంధ్రోద్యమమునకు ప్రతికూలురుగానుండి ఆక్షేపణలు జెప్పచు దూరుచుండిరి. దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు ఆంధ్రోద్యమము అను గ్రంథరాజమును మా ప్రాంత్యవాసులకు ఆంధ్రోద్యమమును బోధించుటకై 12 గ్రంథములు నా వేరనంపిరి.

అందొక ప్రతి అయ్యగారికి ఇచ్చి అందలి విషయంబులు వారికి బోధించితి. రాష్ట్రోద్యమమునకు విముఖతాపావిన అయ్యగారు తక్షణము నుముఖులై గ్రంథమునందుండు విషయములం జూచి మునుపునుకొని యుండిన వ్యతిరేకాభిప్రాయములు విడచి ఆంధ్రోద్యమమునకు సంపూర్ణామోదము దెలుపుచు ఒక లేఖ శ్రీయుతి కొండా వేంకటప్పయ్యగారికి ఈ దినమే వ్రాసిరి.

బూదూరు రామానుజులు రెడ్డి.

"నూజివీడుతాలూకా రైతులసభ."

నూజివీడు తాలూకా జమీందారయితుల మహాసభ 3-3-1918 తేదీని లేల్ ప్రాంత గ్రామమందు బందరు తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటును సుప్రసిద్ధ ఆంధ్రనాయకులగు వేమూరి వేంకటసుబ్బారావు పంతులు బి. ఏ. గారి యాజమాన్యమున సమావేశమైనది ఈ తాలూకాలోని చాల గ్రామాదులనుంచి 300 మంది రయితులు సభ నలంకరించిరి. ఈ దిగువ తీర్మానము లామోదింపబడినవి:—

1. నూజివీడు తాలూకారైతుల యభివృద్ధికోరకై యొక సంఘ మేర్పడుట ఆవశ్యకము గాన "నూజివీడు తాలూకా రైతులసంఘము" వేరట సొక సంఘ మేర్పరచుట. 1 గురజాడ రామచంద్రయ్య సోగలు, 2 శంకర వేంకటేశ్వర రావు, 3 జొన్నల సుబ్బారెడ్డి, 4 దేవివేని మాణిక్యం, 5 మొవ్వా భూషయ్యగార్లను కార్యదర్శులుగా నియమించబడిరి. సదరు సంఘ కార్యసాసము ప్రస్తుతము "మస్తాబాద" గ్రామమున నుండుటకును, ఈ సంఘమును కృష్ణాజిల్లా సంఘము నకు జేర్చుటకును తీర్మానించడమైనది.

2. ముందు సంవత్సరమునకు ఆరుకట్టునిర్మాణ కాగలదు గనుకను ఈ సంవత్సరము అధికవర్షములచేత మాత్రన భూములను పల్ల పుసాగుచేయుట తటస్థమైనందునను తెలపు లేని సాగులకు 20 రెట్లవరకు కియ్యోపుపన్ను విధించుట అన్యాయమనియు, ఇందువలన స నేకరయితులు నిర్మాణమగుచున్నారనియు, కాబట్టి కియ్యోపుపన్నును ఇప్పటికి తగ్గింపవలయుననియు సభ వారధికార్లకు విన్నవించుచున్నారు. (ఉప) గురజాడ భాస్కర రావుగారు. (ఆమో) తుమ్మల కోటయ్యగారు.

3. ప్రస్తుతము జరుగుచున్న ఆరుకట్టు నిర్మాణలో పల్లపు భూములకు సమీపమందుండి మెరక భూముల మధ్య నన్ను కొద్ది పల్లపుభూములను పల్లపు భూమంటి వంకరగనన్ను నను హేతువుచేత మరికొన్ని భూములను పల్లమునుండి తొలగించుటచే ఆ నేకమంది రయితులు ఆపారమైన నష్టమును పొందుచున్నారనియు, అట్టి భూములను తొలగించకుండు నటుల చేయవలయుననియు అధికార్లకు సభ వారు విన్నవించు కొనుచున్నారు. (ఉప)-జొన్నల సుబ్బారెడ్డిగారు. (ఆమో)-కాటూరి వేంకటచలపతిరావు గారు, గుడిపాటి విశ్వనాథ శర్మగారు.

4. జమీన్ డెవ్లొప్ మెంటులోని పంటకాల్వలు, మరుగుకాల్వలు మొదలగునవి సరియగు మర్మతులను జమీందారులు సకాలములో చేయటలేదు గాన సదరు కాల్వలను డి. పి. డబ్ల్యు వారి స్వాధీనముచేసికొని సరియైన స్థితియందుంచవలయునని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు. ఉప:-చరుకుపల్లి నాగేశ్వరశాస్త్రి గారు. ఆమో:-గుడిపాటి విశ్వనాథశర్మగారు.

5. జమీందారి డెవ్లొప్ మెంటులో పల్లపభూములకు య 1-కి రు 2-2-2½ రేటు ఉండగా అదిగాక య 1-కి రు 2-3-9½ రేటు చొ॥ బాడ్టీగా పుచ్చుకొనుచు రహితుల పంట బోదెలను యట్టేటువారు ఒకప్పుడు సకాలములో సరియగు మరమ్మతులు చేయించుట లేనందున రయితుల వ్యవసాయ తరుణముకు భంగము కలుగుచున్నది. కాన జమీందారుల సదరుపంట బోదెలకు సరియగు మరమ్మతులు సకాలములో చేయించవలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు. ఉప:-తుమ్మల కోటయ్యగారు. ఆమో:- పాటిబండ్ల శిశురామయ్యగారు.

2, 3, 4 తీర్మానములను డిప్యూటీ కలెక్టరు, గవర్న మెంటు రెవిన్యూ శక్రటరీ మొదలగు నధికారులకు పంపడమైనది. 5వ తీర్మానము నూజివీడు తాలూకాలోని జమీందార్లందరికి పంపబడును.-(కార్యదర్శి)

ఆంధ్రుల భోజనపద్ధతి.

III

నేను వైద్యుడను కాను. కారీరశాస్త్ర వేత్తను కాను. ఆర్థిక శాస్త్రవిద్యార్థిని. మన ప్రస్తుత భోజనపద్ధతులు బహువోమ భూయవ్యములని, మన దేశస్థులలో అనేకులకు కడుపునిండ కూడైన లభించుట లేదని, అందువలన మన మీ విషయమును మన సంస్కరణములలో ప్రధాన మైనదిగ, అత్యవశ్యక మైనదిగ, గ్రహింపవలసి యున్నదని మాత్రము రూఢిగ జెప్పగలను. మనము వరియన్నము ప్రధాన భోజనపదార్థముగ నైకొనుట ఆవశ్యకమని నాయభిప్రాయము. ఎక్కడలేని విద్యుత్తు పురానులు మనకు చాలుటలేదు. ఈ దురాచారమును మనము సంస్కరింపక పోయేము. ఈ వరియన్నమును మూడువంతులు తగ్గించి, మహారాష్ట్రులవలెనే మనమును గోధుమ రొట్టెలను, జొన్న రొట్టెలను, మొక్కజొన్న రొట్టెలను, దాని స్థానమున బుచ్చుకొనుట అత్యవశ్యకమైన విషయముగ గవ్వట్టుచున్నది. ఇది ప్రాణమునకు సంబంధించినవిషయము. మన కాయగూరల యందు మహారాష్ట్రులవలెనే మనమును పప్పులను, ముఖ్యముగా వేలు సెనగ పప్పును, విధాయకముగా జేర్చినగాని మన కూరలు పుష్టికరములు కాజాలవు. కంది పప్పును తిప్పుకుండ ప్రథమ భోజన సమయమున ప్రతిగృహమున వండవలయునని మనవి చేయుచున్నాను. వెసవేసప్పు చారు కూడ విధిగా పెట్టవలయును. పృథి భోజనమునందు మనము చింతపండున కింత ప్యామిక్యు మిశ్రుకలసిన అవసరమేమియు గనబడదు. శరీరమునకు గావలసిన పులుసు, కూరలనుండి, పండ్లనుండి, లభింపగలదు. చింతపండు పులుపు వస్తువైనను అందు చక్కెర విశేషముగ నున్నది. చక్కెర వేడిమిని పుట్టింపగలదు. దాహ మణచగలదు. కాని అంతకుమించి యధికము చేయునట్లు తోచదు. చక్కెర అధిక మైనయెడల అది జీర్ణశక్తిని తగ్గించును. చింతపండు చలువపదార్థము. దీనిని వేసవికాలములో తప్ప వర్ష కాలము నందును, శీతకాలము నందును పుచ్చుకొనుటవలన గలగు ప్రయోజన మంతగా గాన

రాదు. చింతపండు పులుసు, చింతపండు పచ్చడి, చింతపండు చారు నిరర్థకము. వినుగును పుట్టింపుడు. కావలసినవో ఒక పులుపుపదార్థము చాలును. మనలో కొందరు సాయంకాలము కాఫీ, లేనట్లు, చెంబులతో తెప్పించుకొని పరమాప్యాయము. త్రాగుచున్నారని ఆహారములు కావు. వీనికిబగులు పూరియో, వోనెయో, వెసట్టో చేయించి, మంచిపాలతో చేసిన కోకో పుచ్చుకొనినయెడల దివ్యమైన ఆహారమగుచున్నది. కోకోలో నూరుపాళ్ళకు 4.6 పాళ్లు నీరు, 21.6 పాళ్లు ప్రోటీను, 28.9. పాళ్లు కొవ్వు, 3.7 పాళ్లు కార్బోహైడ్రేటులు 7.2 పాళ్లు ఖనిజ పదార్థముల గల శ్రేష్ఠాహారము వాకోహేవుటక్, స్టాప్ మక్, ఫ్రయి కంపెనీల కోకో ప్రసిద్ధి జెందియున్నది. కాఫీ, లేనట్లు, త్రాగుట దుర్భాగ్యము.

రాత్రి భోజనమున సహ, కొద్దిగ అన్నము, గోధుమ రొట్టె, వేటు సెనగపప్పు చేసిన కూర, కందికట్టుతో చేసిన చారు, ఒకపప్పు పచ్చడి, పాలు లేదా మంచి మజ్జిగ పుచ్చుకొనవలయు. మీయన్న వారు మజ్జిగకన్నపాలు పుచ్చుకొనుటయే యుత్తము. భోజనానంతరము కొద్దిగ బటానీళ్ళాగిగోదా తేడిపంపి, నీరు బాదంపంపి స్వల్పముగ బుచ్చుకొనవలయు పండ్లను, చక్రకేళి, నారింజ బత్తాయి, కమలా వీనిని విరివిగా వాడవలయును. మనము వరియన్నమును తగ్గించి గోధుమ రొట్టెను పుచ్చుకొనవలసి యున్నదను సంగతి తిరిగి యుదాహరించుచున్నాను.

బాలుగు బాలికలు సాధారణముగా 20 సంవత్సరముల వఱకు ఎగుగుచునే యుండురు. అప్పటికి గాని ఆహార సాధ్యము పూర్ణముగా ఏర్పడదు. మంచి ఆహారము లేనివో వీరి యభివృద్ధి చేకూరజాలదు. గర్భిణీ స్త్రీలకును, ప్రసవ స్త్రీలకును, మంచి హారము కావలసియున్నది. శిశువులకు సమృద్ధిగా పాలు కావలసియున్నది. ఆహారములేని తల్లెలందు పాలెట్లు పుట్టును? దుబ్బులకు బలవంతు లెట్లు పుట్టుదురు? పాలలో నీళ్ళు, నేటిలో కొవ్వు వెలిబూడిదే, గోధుమ పిండిలో జొన్నపిండి కలుపునపుడు మనకు ఆహార పదార్థముల ప్రయోజన మెట్లు కలుగ గలదు?

మన విద్యార్థులు, బుద్ధిబలము, చేపాబలము, వీడ్గా యువు కలిగి దేశ సేవ చేయదలచిరని గోధుమరొట్టె పాలు కోడిగుడ్డు పుచ్చుకొనుట మిక్కిలి యవశ్యకము. మంచి ఆహారమును భుజించి, బలమును సంపాదించుటయే మన యావ నులు దేశమునకు ముందుగ జేయవలసిన నేప ప్రాణములేనిదే, దారుఢ్యములేనిదే వీరు చేయున దేమియు లేదు.

ఆహారసమస్య, వివాహసమస్య, విద్యాసమస్యకన్న అధికమైనవి మనకులేవు. సర్వసమస్యల పరిష్కారములకు దారిచూపవలసిన విద్యాదేవత మనపట్ల లేదు. మన కవులెల్లరు నార్యావర్తమును సరస్వతీ నిలయచుని, విద్యావతల్లియని, దేవతాభూమి యని, పుణ్యభూమియని, కీర్తించి యున్నారు. ఒకరు సత్యమునకై సర్వము నర్పించిన పురుషుడు. ఇంకొకరు ధర్మమునకై శరీరముకోసి మాంసమును సమర్పించిన ధీమడు. మఱియొకరు తాను విషమును త్రాగి ఇతరులను రక్షించిన మహాదాత. ఇట్టియందార గుణముల కల్గి ప్రాతిపదికము ఆహారము. ఆహారముగూర్చి సరియైనజ్ఞానము వ్యాపించువఱకు మన దేశము అవిద్యకు, అనార్యగుణములకు నిలయమై, వ్యాధులు అకాలమరణములు బుద్ధిమంద్యము దుర్బలత్వము మనవెంట నంటియే యుండును.

కార్యాలిను ఓరిగాను } ఆవటవల్లి నారాయణరావు.
డి సెంబరు 4. 1917.

సోల్ ఏజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్లామసీదు బొంబాయి.

మిక్కిలి మనోహరమును సువాసన 126
(రెజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో డిల్ బహార్. (రెజిస్టరు కాబడినది.)
ఇప్పటికాలపు రుచి కనువగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞమగు సువాసనగలది.
అల్పాహారగాని, తిరయముగాని, చేర్చబడకనే సిద్ధము చేయబడిన శీతల పుష్పసారము.
నీ తువాలపై కొన్ని రిండుపులు చిలుకరించినవో, వ్యాధ్యులకు సువాసన ని స్ఫులవరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
విన్నపైజా (ఆర డ్రాం) సీసా 1-కి రు 0-3-0
చుట్టరకము పైజా 1-డ్రాం " " 0-12-0
వేరికపైజా 2 " " " 1-4-0
పెద్దపైజా 4 " లేక 1/2 బోన్సు " " 2-0-0
వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలుసెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసాపైను, కార్డుపైనను ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరును పరీక్షింపుడు. ఈ ఆటో డిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరీక్షించేయ గోరువారి దిగువవారికి వ్రాసినవో అణాకిమ్మతుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ సంపురురు.

విద్యోగులు

కొ. వి. వి. నరసింహయ్యగారు, మంజీరి. ఎస్. రామయ్యగారు, జోన్నెపుగారు, హైందవ స్వరాజ్య కాళివారి పక్షమున ఇంగ్లండు దేశమునకు రాయబారులుగా వెదలుట కంగీకరించిరి. జోన్నెపుగారు నేటిదినిము చెన్నపురికి వచ్చి బొంబాయి వెళ్లెదరు. నిన్న సాయంత్రము రైలుబండిలో వి. వి. నరసింహయ్యగారు, మంజీరి. ఎస్. రామయ్యగారు బొంబాయికి బయలుదేరి. వారు వెదలుటకు పూర్వము 4-80 గంటలకు గోల్డ్లీఫవరును గొప్ప విద్యోగులకు సభ జరిగెను. పెక్కుమంది ప్రేక్షకులు విచ్చేసిరి. ఎస్. కమ్మరి రంగయ్యగారు ప్రధానవాదపత్రము వహించిరి.

వి. వి. వాదీయగారు

ఇట్లుపర్యవసించిరి - వి. వి. నరసింహయ్యగారు, రామయ్యగారు, తమ స్వకార్యము తెన్నియున్న మనీషేనీ మాతృదేశ సేవయే పరిత్రమమని భావించి కష్టములపడుట కొప్పు కొని, భార్యసహసములు గలవారై స్వార్థత్యాగ పరాయణులై వచ్చుచున్నాము కాళివారి పక్షమున ఇంగ్లండునకు రాయబారులుగా వెదలుట కంగీకరించినందులకు అభినందనము లొసగుచున్నాను. మీ నిష్ఠకు ఇంగ్లండు పంపుటకు కారణము లనేకములుగలవు. ఇంగ్లండు దేశములో మన ప్రతికర్షణలు మన హైందవజాతియులను గురించియు, స్వరాజ్యమును గూర్చియు బ్రతిఘటనాయకులతో అసత్యముల ప్రకటించి ఆందోళన సల్పుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. మన దేశములో పెట్టిగారును ఇంగ్లండులో సిడెనహాము ప్రభువుగారును దీనికి కారణము. ఇంతేగాక మన ఆశయములు నెరవేరుట కింతకంటె మంచి తరుణము లభింపనేరదు. కాబట్టి మనవారు కొంతమంది ఇంగ్లండు దేశమునకు వెదలి ఆ చట్ట బ్రతిఘటన ప్రజలకు హైందవదేశపు నిజస్థితిని, ఇటీవల దేశములో నున్న పరిస్థితుల, మార్పులను, ప్రజల అసంతృప్తిని, బ్రతిఘటన న్యాయ పరిపాలనావ్యవస్థను గూర్చి బాగుగ బోధపరచి మనకు స్వరాజ్యప్రాప్తి లభించునట్లు ప్రయత్నముల చేసి మన ప్రతికర్షణల ప్రయత్నములన్నిటిని నిష్ఫలము గావించుట అవశ్యకము. కాబట్టి మన పక్షమున కొంతమంది ప్రతినిధుల బంపుట అవసరము. ఇప్పుడు మనము పంపుటకు నిశ్చయించుకొనిన ప్రతినిధులిరువురను తగినవారని చెప్పుటకు వారిదివరలో మన దేశమున కొనసాగించిన సేవయే సాక్షి. కాబట్టి వీరువురను మన భారతమాతయొక్క విలాపమును ఆంగ్ల నాయకులకు తెలియ పరచి ఆమెకు విమోచనము కలుగుమార్గమును ఆలోచించెదరుగాక యని కోరుచున్నాను. వారు తిరిగి మనదేశమునకు వచ్చునంతవరకు మనము ఆందోళన చేయుట మానకూడదు. మీ తరువాత జాలెమానములో తిలకుగారు, వి. సి. పాలుగార్లు, శ్రీమతి సరోజినదేవి, సయ్యయహుస్సేను సాహెబుగారును కాంగ్రెసు పక్షమున ఇంగ్లండునకు వెళ్లెదరు.

సి. పి. రామస్వామయ్యగారు.

ఇట్లుపర్యవసించిరి. మంజీరి రామయ్యగారు చాలబబ్బురడి మొన్న మొన్ననే స్వస్థత గాంచిరి. వి. వి. నరసింహయ్యగారు తమ సంపాదనమును మానుకొనుట కిచ్చగించిరి. వీరువురను కూడ దేనికిని సరకుచేయక కేవలము స్వాగృహత్యాగపరాయణులై మాతృదేశ సేవచేయుటకు సచకట్టినందులకెంతయు సంతసము. ఇంగ్లండులో శ్రీలుకూడ తమతమహక్కులకై ఎక్కుడుగా ఆందోళనము చేయుచున్నారు. అట్టి శ్రీలుయొక్క ఆమోదము పొందుటకై శ్రీమతి సరోజినదేవి ఇంగ్లండునకు వెదలుట కంగీకరించినది. ఈలోపల మన ఇండియా కార్యదర్శియగు మాంటాగ్యుగారి సంస్కరణముల స్పీచుకూడ ప్రకటితము కాగలదు. ప్రకటితమయినవెంటనే మన కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు రాయబారముగ వెళ్లెదరు.

కొ. వి. వి. నరసింహయ్యగారు.

తమకు గావింపబడిన గౌరవమునకు ప్రత్యుత్తరమొసగుచు నిట్లు చెప్పిరి. - మీరు నన్ను గురించి అతిశయోక్తిగా మాట్లాడుచు నాకు గావించిన గౌరవమునకెంతయు కృతజ్ఞుడను. నాస్వాగృహమునుగురించి మీరు అతిశయోక్తిగా చెప్పినారు. నేను ఇప్పుడుచేయు కార్యములో సాదేశమునకు నేను చేయవలసిన విద్యుత్ కర్మమును నెరవేర్చుచున్నాను గాని స్వాగృహత్యాగము చేయుచున్నాను. నేను కొనిసగి భార్యసహసములను గుర్తించుటకు ఇంగ్లండు వెదలుటకు వెళ్తున్నాను గాని ఆమెను తిరిగి పొందుటకై జాలు వాదించుచున్నాను. అంతకు పూర్వము నాకు నన్ను నిధములతో అంగ్లండునకు వెళ్లిన గాని కాని

దేశీయవిద్యారామము

(ఏప్రిలు 8 వ తేదీనుండి 15 వ తేదీవరకు)

బాన్సి ఆరంభముగారు

దేశీయవిద్యారామము విషయమున దేశమునందంతటను ప్రకటితమగుచున్న ఉత్సాహ మగణ్యము. మన ముద్యమము నారంభించి రెండే మాసములైన పూర్తిగా కాకున్నను, ఇంత యుత్సాహము చూపబడుట ప్రశంసాపాత్రము. దేశీయవిద్య అత్యవసరము. అది విశేషవ్యవహరము. ఇప్పటి విద్యాపద్ధతిని గూర్చి అసంతృప్తి ప్రబలియున్నది. కాని చాలకాలమునుండి ప్రజలట్టివిద్య కలవాటుపడి యుండిరి గనక దానినే కొంత వఱకు ఆంగీకరించుచున్నాము. ఈ యుద్యమమున సహాయము చేయుగల వారిని ప్రోత్సహించి దేశీయవిద్య నేర్పుటకు టుటకు బూనుకొనగల సంఘమేమియు ఇదివరకు ఏర్పడియుండలేదు. బంగారదేశమునందు దేశీయ విద్యాసంఘ మొకటి ఏర్పడెను. కొన్నిసందర్భములవలన నది ఏర్పాటు చేయబడెనుగాని దేశమునందు దేశీయవిద్యకు జనుప్రదముగా గొనసాగించుటకు బాలినంత యుత్సాహవిశేషము ఆసంఘపు సభ్యులయందు లేకుండెను. మొత్తముమీద బంగారదేశపు దేశీయ విద్యాసంఘము కడుప్రశస్తముగా కార్యభారమును నిర్వహించెను. ఆసంఘమువారి సాంకేతికవిద్యాలయము లిప్పటికిని వర్ధిల్లుచున్నవి. కాని దేశీయవిద్యకొరకు కొకప్పుడప్రయత్నములు సల్పుటకు 1918 న సం. ము వఱకు దేశమువేదియుండవలసినచ్యేయ. ప్రస్తుతము దేశీయ విద్యాసమితియందు అతిప్రయత్నము లగు మహాజనులును, శ్రేష్ఠ పీఠములు గలరు. లోకమునందు గల అతిప్రశస్తమగు విద్యాపద్ధతులను వారలంబించి దలపెట్టిరి. ఈ దేశమునందు విద్యకు వాస్తవమగు దేశీయవిద్యకేసి అందు వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక వ్యాపార విద్యలను నేర్పు ఏర్పాటు వారు చేయవలయుచున్నారు. సాహిత్యము, గానము, చిత్రలేఖనము మున్నగు కళలకును యథోచితస్థాన మొసగుటకును. భరతవర్షమున నిష్ఠకు పారిశ్రామికవిద్యయే అత్యవసరము. అట్టి విద్యకు ప్రబలములగు నేర్పాట్లు చేయబడును. ప్రతి విషయపు విద్య యందు ప్రయోజనకర మగునంత జ్ఞానము విచ్చునవకాశములు గలవని పరిశీలనవలన దేలికది. ప్రస్తుతమున్న కళాశాలావిద్యాపద్ధతి ఎప్పటికల నే జరుగుచుండవచ్చును. కాని దేశీయవిద్యాసంఘము వారు తమ యధీనము క్రింద నున్న పాఠశాలలందును కళాశాల లందును పారిశ్రామిక విద్యాదులకు పోషించి దేశము

నే నియోగించలేదు. గౌరవ సభ్యులై వచ్చెను రెండు మాసములు సభకు రానిచో గవర్నరుగారికి వానిపేరును కొట్టివేయుట కధికారముగలవనియు అట్టి అధికారమును తానిచ్చుచున్నచో ఉపయోగించెననియును ప్రత్యుత్తర మొసగినారు. ఇట్టి నిర్బంధము ఈదేశమందు దక్క చురచుటను గానరాదు. మనదేశమిట్టి అధోగతిపాలై కేవలము బానిసత్వమునకు లోనయినందులకు నాకెంతయు విచారముగా నున్నది. చెన్నపురి గవర్నరుగారు నాసభ్యత్వ పదవిని తీసివేయగలరుగాని, హైందవ దేశమునకు స్వరాజ్యము ప్రాప్తించకుండ చేయగలరా? నేను ఇంగ్లండునకు వెదలి నాకుసాధ్యమైనంతవరకు క్షేత్రవననకే అవటి ప్రజాసాయమునకు దేశముయొక్క నిజస్థితిని నచ్చ చెప్పెదను. ఇప్పటి హైదంపులు పూర్వపువారు గారనియు, దేశముయొక్క పరిస్థితులన్నియు మారినవనియు ప్రజలు తమ రాజకీయపు హక్కులను కనుగొనిననియు తెలియజేసెదను. అవిరకాలములో భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము ప్రసాదించని యెడల బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు కీడువాటిల్లునని విస్పష్టముగా చెప్పెదను. న్యాయమును, దైవమును మనముపుర నున్నయెడల మనకెట్టి భయమునులేదు. మాతరువాతనింకను పెక్కుమంది రాయబారులు వచ్చుచున్నారనియు, మేముముందుగా వచ్చి తిమనియు చెప్పెదము. పిమ్మట

మంజీరి రామయ్యగారు.

ప్రత్యుత్తర మొసగినపిదప రాయబారు లిరువురను పున్న మూలంకృతులు గావించబడిరి. "మండేమాతరం" కల్పణలలో సభ జరిగెను. ప్రభావవ్యయము రంగారామయ్యగారి రామ వరమయ్యగారి 300 రూపాయల దేశీయములను మండేపిడికి విరాళ మొసగిరి. నేటిదినిము విన్నవించిన జోన్నెపుగారిపాద విద్యోగుల కొనసాగబడినను, వారు నేటిదినిము సామర్థ్యమును బాంబాయికి వెళ్లెదరు.

పారిశ్రామికాభ్యుదయమునకు సంపూర్ణ సన్నాహము చేయుచున్నదనియు, భారతీయ యువకులు అత్యుత్సాహవంతమున స్వీకరింపజేయు విద్యను బడయుచున్నారనియు లోకమునకు జాబుగలుగుదురు.

మనబాలురకు ఎంతవిద్య నేర్పినను, వారు ఉద్యోగమును బడయువారని కొందఱు పలుకుదురు. అన్ని కాలములందును క్రమశిక్షణము బొందినవారనేకు లిప్పుడవసరమైయున్నారు. వి. వి. పరీక్షపూర్వకముగా విద్యార్థులను అతనికంటె మెట్టవ్యంతులై పైపై రైటింగు పాఠముచేసినవారే అధికయోగ్యులగుచున్నారు. వ్యాపారపుటకు వ్యవహారమున కడు మెలకువతోను, చలాకిగాను మెలగువారే యెక్కువయోగ్యులైయుండుదురు. భూస్వాములకు వ్యవసాయశాస్త్రోక్తియులే కార్యదర్శిత్వము నిర్వహింపగలవారే ముఖ్యులై యుండుదురు. ప్రతివోటను భారతీయపరిశ్రమలకు పురుషులును, కొన్నిచోట్ల స్త్రీలును అవసరమగుచున్నారు. హిందూదేశమున పురోగమము సల్పుటకు ప్రభుత్వమువారిచే అనకాశము లొసగబడకుండెనందుననే, దేశము వెనుకబడియున్నది. ఈ దేశమునందు విదేశీలాభములు విదేశీవిషయములు ప్రధమగణ్యములుగను, హిందూదేశీయవిషయములు స్వీతీయ గణ్యములుగను నున్నవి.

వీని నన్నిటిని మార్చుటయే మన పని. హిందూదేశమునందు విద్యావిషయపురోగమమున కవకాశములను కల్పింపవలెను ఈ వాక్యములు వ్రాయుటకు కొంతకాలము ముందు 11 ఏండ్ల బాలు డొకడు నాయుడైతను వచ్చి "ధనమున్నచో, నేను చదువుకొన గోరుచున్నా" నని చెప్పెను. ఆ పసివాడు పాపము అత్యుత్సాహుడై పరిశ్రమములు నామనస్సును కరగించెను. ఒక దేశమునందున్న జనులకు విద్యములమున సత్పూరత్వము బడయ యోగ్యత లేకుండ జేయుటకంటె ఆ దేశమునకు చేయగల ఘోరకలి యింకేమైన కలదా! లోకమునందంతటను విద్య ఉచితముగా నీయబడుచున్నది. హిందూదేశమునందును విద్యవిల ఉచితముగా నుండగూడదు? నిర్బంధపద్ధతి నేర్పణములకు కాలముపట్టరచ్చును గాని ఉచితవిద్య నొసగవలెనని ప్రభుత్వమువారు పట్టుపట్టినచో విశేషవ్యయముగలుగకయే యిది సాధ్యము గాగలదు. అధికారులకు విద్యా లక్షణ మెట్టిది యుండవలయునను విషయముననే ఆసక్తిలేదు. నిర్జీవమును అనుపయోగమునగు విద్యనే నేర్పవలయునని పట్టుదల పట్టియున్నారు. విశేషవ్యయముతో పాఠశాలమందిరములు నిర్మింపబడలేదని ప్రభుత్వమువారు పాపకాలలకు గ్రాంటుల నిచ్చుటలేదు. హిందూదేశమిదివరకు ఎట్టి విద్యమొందుచున్నదో, దేశమున కెట్టివిద్యయవసరమో విదేశీయ ప్రభుత్వవ్యయమున కేమి తెలియును? మన దేశమునకు తగినవిద్య నేర్పాటు చేయవలెననిన. అట్లు చేయుటకు విద్యాకాళి యంతయు సంపూర్ణముగా భారతీయ ప్రముఖుల విచారణక్రింద నుండవలెను. విదేశీయ సాహధుల పరుల సహాయమును ఉపయోగకరముగ నే యుండును. ఈ విద్య నేర్పాటు చేయుటకే దేశీయవిద్యాసంఘ మేర్పడుట బడినది. అందఱును ఇట్టి సంస్థాపనము నాచూచించి దేశీయ విద్యావసరమునందు విశ్వాసముంచి సంఘమునకు ధనేత్యాని సహాయముల చేసిననేగాని ఆ సంఘమువారి పని నెరవేరజాలదు. విద్య ఈ దేశమునకు లాభకరముగను, ఉపయోగకరముగ నుండునట్లు ఏర్పఱచి దాని విచారణయంతయు భారతీయ ప్రముఖుల యధీనమున నుండుటయే ఈసంస్థాపనపు ముఖ్య సిద్ధాంతము. వీనింట్లుగారిచే వ్రాయబడిన "విద్యానిధానము" (ప్రిన్సిపిల్స్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషను) అను పుస్తకమునందు విద్యా విషయ విశేషములు ప్రకటింపబడినవి.

స్వరాజ్యము వచ్చునప్పటికి దేశమునందు సత్పూరబృంద మేర్పడవలయును. దానికొరకు మన మిప్పటినుండియు ప్రయత్నముల జేయవలెను. కనుక భారత జనులు సర్వవిధముల సహాయము చేసి దేశీయ విద్యాసంఘపు కార్యమును జనుప్రదముగ నడుపవలయును.

శకునహాయకభూషణనిధిని గూర్చి ఇదివరకు వ్రాసి యుండి మారకొరతో ప్రభుత్వచేయు చర్యను గూర్చి వికరించి తిని. వీనివలన గలుగు అత్యంతోపయోగమును గూర్చి అప్పుడు తలంపనేలేదు. కాని దాని నిష్ఠకు తలంపినచో వీని కలన నెంత జయగలదో గోచరించు చున్నది. ఈ భవనోద్ధ్యమమున హిందూ ముసల్మాన్ శ్రీశ్రీలు, బోర్ని, చున్నగు జాతులు నాగీనులులందఱును సహాయము చేయవలెను.

దయ్యయ సహాయుడారి గారు, మున్న భూటాయ నిల్వబడిగానిన నుసామ్యుడారిగాన ఈగుల నిక నేటిదో పోలెను పుచ్చుకొండకు.

ఆంధ్రపత్రిక

1918-వ సం॥ మార్చి 8-వ తేది

శుక్రవారము.

స్వీస్వాతంత్ర్యవిజయము

ఈవార మందిన లండను పత్రికలలో స్వీస్వాతంత్ర్య ప్రదానము గూర్చిన ప్రశంస విశేషముగ గాల్పించుచున్నది. ప్రభువులసభలో స్వీస్వాతంత్ర్య ప్రదానమునకు ప్రతికూలము విశేషముగ నుండునని తలంపబడినది. కాని, కాల ప్రవాహమున నెదురుకుట కేరికి సాధ్యమను? తుదిరంగమున స్వీస్వాతంత్ర్య సమస్యను గూర్చి ప్రజాభిప్రాయము గనుగొనవలయునని ఒక సవరణ యుపపాదించబడెను గాని అయ్యది నిరాకరింపబడెను. స్వీస్వాతంత్ర్యము విజయముగాంచి నటులనే యెంచ వచ్చును. సంగ్రామమే యిట్టి ఫలితము సాధ్యమగునటుల గావించినది. స్వాతంత్ర్యప్రదానమునకై సంగ్రామ మారంభించినపుడు, స్వాతంత్ర్యవాదులకోర్కెను నిరాకరించుట స్వవచనవ్యాఖ్యలే మగును. సంగ్రామమునకు బూర్వము స్వీస్వాతంత్ర్యవాదిను లవలంబించిన వ్యర్థములు లక్షాకరములు, అట్టిచార్జ్యమునకైనను సహించి, సంగ్రామ మధ్యమున, స్త్రీల స్వత్వములు ప్రసాదించబడుట విచిత్రముగ నున్నది. సంగ్రామసమయ మని ఆంగ్లేజీము జాతీయ సమస్యలగూర్చి యాలోచించక విడుచుట లేదు. కాని స్వీస్వాతంత్ర్యము గూర్చిన పోరాట మనేక వత్సరముల క్రిందటనే యారంభమయినది. బాను స్టూవర్టు మిల్లు కాలముననే స్త్రీలకు సమ్యక్తుల నిచ్చు సభికార మొనగుట న్యాయమని ప్రతిపాదించబడినది. ప్రాతినిధ్యములేనిది వన్నులు విధించబడ గూడదను సూత్రము రాజ్యాంగమున ప్రధానముగ వర్తింపజేయబడుచున్నది. స్వీస్వాతంత్ర్యవాదినులు గూడ నీ మూలసూత్రమునే ఆధారముగ నైకొనిరి. 19-వ శతాబ్దాంతమువరకు స్వీస్వాతంత్ర్యము గూర్చి ఆంగ్లేజీమునం దభిమాన ముదయింపలేదు. కాని యిరువదవ శతాబ్దమేతెంచుతే, నూతన దృక్పథ మేర్పడెను.

1906, 1910-వ సంవత్సరములందు ఆంగ్లేజీమున జరిగిన ఎన్నికలలో, ఉదారపక్షము వారికి విజయము గలిగెను. ప్రజాస్వామ్యసూత్రము లంతటినుండియు ప్రజానుమోదము పడసెను. లేబరుపక్షము వారి ప్రతిభ యతిశయించెను. స్వాతంత్ర్య వాతావరణము చేతమునందు వ్యాపించెను. ఆసమయమందే స్వీస్వాతంత్ర్యసమస్య గూడ దేశీయులదృష్టి నరికితెచ్చెను. స్త్రీలు తమ శక్తిసామర్థ్యముల సభికముగ గనుపఱచిరి. పరిశ్రమలందును, నితర వృత్తులందును పురుషులతో బాటు పాల్గొనుచుండిరి. ఇంటియగార, న్యూజిలెండు, ఆస్ట్రేలియా, అమెరికాదేశములలో ప్రభుత్వములు స్వీస్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించి, దాని విజయమునకై పాటుపడు చుండెను. ఆదేశములలో సమస్య సులభముగ పరిష్కార మగుచుండెను. నూతన ప్రయత్నములు విఫలమగుటకు నూరుగ విజయము గాంచసాగెను. ఆంగ్లేయ పూర్వజాతుల భయము నిరాధార మని యజ్ఞపఱచెను. కాని రాజకీయ రంగమున స్త్రీలు ప్రవేశించుటకు ఆంగ్లేరాజ్యాంగ వేత్త లింకను

సమ్యక్తులలేదు. నూతనోద్యమము నెటుల యినను విఫలము గావించుటకు వీరు పూనుకొనిరి. ఇంతటితో నుద్యమము గూర్చి యనుకూలురకును ప్రతికూలురకును సంకులము ప్రారంభమయ్యెను. వ్యూధులలు హెచ్చెను. నిరోధ మధికమయిన కొలదిని, స్వీస్వాతంత్ర్య వాదినులు తమ వ్యర్థతలను మార్చి, శాంతమార్గముల నావలకు ద్రోసిరి. చార్జ్స్ట్రము నవలంబించిరి. పార్లమెంటులో చర్చ జరుగుచున్నపుడు స్త్రీలకు ప్రాప్తి అనుకేలు; రాజ్యాంగవేత్త లుపన్యసించుచున్న స్త్రీలకు ప్రాప్తి అనుకేలు; ఏ సభ జరిగినను స్త్రీలకు ప్రాప్తి అనుకేల ధ్యను లే ప్రతిధ్వనించుచుండెను. అంతటితో సభికారులు వీరొల్లరి నడచదలపెట్టిరి. సభలనుండి వీరల వెళల గొట్టసాగిరి. కాని స్త్రీలు బల్లలకును తమ పాదములకును గొలుసుల దగిలించుకొని, సులభముగ వెడలగొట్ట వీలులేని తంత్రముబన్నిరి. తమ యుద్యమమును నిరోధించిన మంత్రులపై చార్జ్స్ట్రముల గావించిరి. పార్లమెంటు భవనముల అద్దముల బద్దలుతేసిరి. ఇవి యివి యననేల, అధికారు లీ వద్దతులచే విస్మయపెందిరి. పిమ్మట చార్జ్స్ట్రకారులు విచారింపబడి, కారాగృహములందుంచబడిరి. కాని వారు భోజనము మానివైచిరి. పానీయముల ద్రావుట గూడ మానిరి. వారి మరణమునకు భయపడి, అధికారులు వారిని విడువవలసి వచ్చెను. విడిచిన వెంటనే వారు తిరిగి చార్జ్స్ట్రముల గావించజూచిరి. స్వీస్వాతంత్ర్యసమస్యపరిష్కార మనివార్య మని ప్రముఖులకు దోచెను. అయినను ఆస్పిష్ట మొదలగువా రీ సమస్యకు విముఖులు గనేయుండిరి. సంగ్రామమునకు బూర్వ మీ సమస్య, సత్వరముగ పరిష్కరింపబడునని, యేరును దలచియుండలేదు.

ఇంతలో సంగ్రామ మరుదొంచెను. స్వీస్వాతంత్ర్యవాదినులు తమ చార్జ్స్ట్రమును మానివైచిరి. సంగ్రామమునకు సాయము గావించుటకు బూనిరి. పరిశ్రమలకు తోడ్పడిరి. సంగ్రామపరికరముల దయారు జేయుటలో సభికశ్రద్ధ వహించిరి. పురుషులు సైనికులుగ బ్రవేశించుచున్న కొలదిని వీరు వారిస్థాన మాక్రమించి దేశావసరములను సమకూర్చుచుండిరి. పది లక్షలమంది ప్రభుత్వముకొరకై ఆత్మసమర్పణము జేయుచుండ ఏవముఖులు వారి యాశయముల యెడ ప్రాతికూల్యము వహింపగలడు? స్త్రీలకు ప్రాప్తి నొసగ గూడదని చలము బట్టిన ఆస్పిష్ట మహాశయడే తుట్టతుడకు లొంగిపోయెను. తన యభిప్రాయము మారవలసి వచ్చె నని యంగీకరించెను. స్వీస్వాతంత్ర్యవాదినులకు కాలప్రవాహము గూడ సాయము జేసెను. ఆస్ట్రేలియా దేశము స్త్రీలకు ప్రాప్తి నొసగినపుడు ఆంగ్లేజీము లక్ష్యపెట్టలేదు. కాని అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో రాష్ట్రము వెంబడి రాష్ట్ర మీ విధాన మవలంబించుచుండ, కనడాదేశముగూడ నీ ద్రోవనే ద్రోక్షుచుండ, ఆంగ్లేజీము మిన్నకుడుట యవమానకరమగును. అందుచే ప్రతికూలురు తమ యభ్యంతరముల నుపసంహరించికొనిరి. ప్రభువుల సభలో కర్జను ప్రభువు గా రుప్యసింపుచూ, స్త్రీలు చూపిన దేశాభిమానమునకు బహుమానముగ వారికి స్వాతంత్ర్య మొసగబడెనని నుడివెను. కాని యంతకన్న తక్కుకొనుటకు మార్గము దొరకదయ్యెను. తుట్టతుడకు స్వీస్వాతంత్ర్యము విజయము గాంచెను. అరుపది లక్షలమంది స్త్రీలకు ప్రాప్తి నిచ్చు సభికారము ప్రాప్తించెను. ఆంగ్లేజీ చార్జ్స్ట్రలో నీ విషయము సుప్రసిద్ధము. సంగ్రామము జరుగుచుండ, నొక్క మా రిట్టి ధైర్యముతో

నూతన సంస్కరణమును ప్రసాదించుట, ఆంగ్లేయుల రాజనీతికి నిదర్శనముగ నున్నది. ఇక లేబరు సంఘమువారు తమ ప్రతిభను జూపవలసి యున్నారు.

ఇట్టి స్వాతంత్ర్యోద్యమములు ఫలప్రదమగుట భారతీయులకు సమ్మోదావహము. సంగ్రామ సమయమున భారతీయులు రాజకీయ సంస్కరణముల గోరక జేతుల ముడిచి కూర్చొనవలయునని పలుకువారల కీ విషయములు తగినప్రత్యుత్తరముగ నుండగలవు. నూతనముగ స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుచున్న స్త్రీలును, లేబరు సంఘము వారును, భారతీయుల స్వాతంత్ర్యోద్యమము నెడ సానుభూతి గలిగియుందురు. భారతీయులకు తగిన సాయమును జేయగలరు. భారతీయ ప్రముఖులు నూతనస్వాతంత్ర్యప్రసాదితులసాయముతో కార్య సాఫల్యము గాంచుట సుకరము.

కాంగ్రెసుపై భక్తియేనా?

నేటి సాయంకాలము మద్రాసు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ జరుగును. అందు చిహ్నూరు, బల్లారి, అనంతపురము, మండల సంఘములను మద్రాసు సంఘమునకు జేర్చు విషయమై నాలోచించబడు నని తెలియుచున్నది. ఇందుకు ప్రాతిపదిక గాబోలు, మూడవతేదిన అనంతపురపు జిల్లా సంఘసభ గుత్తిలో జరుపబడెనని వార్తా పత్రికలలో ప్రకటింపబడినది. ఆసభకు కాంగ్రెసు కార్యదర్శులలో నొకరగు దివానుబహదూరు పట్టు కేకవపిళ్లగా రధ్యక్షత వహించిరి. ఆసభ యందు అనంతపురపు మండలసంఘమును మద్రాసు రాష్ట్రీయసంఘమునకే గలిపియుంచవలె నని తీర్మానింపబడెనట. అనంతపుర మండల ప్రముఖులు గొందరు ఆంధ్రరాష్ట్ర సంగ్రామమునకు ముగ్ధుడల సంఘమును జేర్చవలయునని విజ్ఞాపన ముపిరట. సహాయకార్యదర్శి యగు హత్తిశంకరరావు గారటులనే యనువదించిరట. కాని వీరల ప్రయత్నములు ఫలప్రదములు గాలేదు. గుత్తి బృందపు పట్టుదలయే కొనసాగెను. కాని సభాధ్యక్షత వహించినది, కాంగ్రెసు కార్యదర్శియైన దివాను బహదూరు పి. కేకవపిళ్లగారు. నిండు కాంగ్రెసు సభలో ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘ మూంధ్రమండలముల కొనగబడెను. అట్టితరి కాంగ్రెసుపై గౌరవము గల వారందరును కాంగ్రెసుతీర్మానము లాచరణలోనికి వచ్చునటుల ప్రయత్నించుట ధర్మము. ఆభారము నితరులకన్న కార్యదర్శులపై సభికముగ నుండుట లోకవిదితము. అట్టి స్థితిలో సభాధ్యక్షత వహించిన కేకవపిళ్లగారు అనంతపురపు సభవారు కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ నడువగూడదని సభ్యులను వారిందరిో లేదో తెలుపబడలేదు.

మద్రాసు రాష్ట్రీయసంఘమువారి విషయమును విచారించకనే త్రోసివేయక, దీని నింకను పట్టుకు ప్రాకులాడుట ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. కాంగ్రెసు తీర్మానములకు లోబడి రాష్ట్రీయసభ పనిజేయవలసియుండును. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘనిర్మాణము గూర్చి ఏ మండలసంఘమునైనను యిష్టములేక పోయినచో, ఆసంఘము కాంగ్రెసునకు విన్నవించుకొన వచ్చును. కాని యభికారములేని మద్రాసు రాష్ట్రీయ సంఘమునకు తెలియపరచుట చట్టమునకు విరుద్ధము. ఒకవేళ మండలసంఘము లట్టి కార్యమునకు గడంగినను, తమ కధికారములేని విషయములందు మద్రాసు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము జోక్యముగలుగజేసికొనుట పరిహాసాస్పదము. అట్టి విషయములను విచారించుటకు నీలులేదని, మద్రాసు

సంఘము వెంటనే తీర్మానించి ప్రోత్సహించిన యుక్తియుక్తముగ నుండెడిది. అటులగావించక, లేనిపోనివట్టునల జూపుట భావ్యముగ నుండదు. ఏకారణముచే వైనను, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘాధికారమునకు మద్రాసు కాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రతిఘాతము గల్గించుచో, వైమనస్యములు ప్రబలుటకు కారణభూతు లగుదురు. ఇట్టి విరోధోలుట మున్ముందు సుకరముగా జాలరు.

మండల సంఘాధికారమును హస్తగతము చేసికొనిన ఏ కొలదిమంది నిరంకుశమో, మండలమునంతను బంధించినారో, అధిక సంఖ్యాకులు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమున జేరవలయుననియే సహజముగ నిచ్చుగింతురు. అట్టివా రందరును గలసి ప్రత్యేకమండల కాంగ్రెసు సంఘములను స్థాపించవలయును. వాటిని ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమునకు శాఖలుగ జేర్చవలయును. ఇదివరకే అనంతపుర మండలమున కొన్ని తాలూకా సంఘములు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమునకు శాఖలుగ జేరినవి. ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తీకరింపగల ప్రత్యేకమండల సంఘముల నిర్మాణమునకు వెన్వెంటనే గడంగుట భావ్యము. ఇందుకు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమువారు తగు సాయము గావించి కార్యసాఫల్యము గాంచవలయును. ఆంధ్రులు దేశాభివృద్ధికై గావింపదలచు ప్రయత్నములకు ప్రత్యేక లభ్యంతరముల గల్పించుచున్నారు. కాంగ్రెసు సభ యంగీకరించిన తీర్మానములనే ద్రోసివేయ జూచుచున్నారు. కాంగ్రెసు రాయబారము వెంటనే వెడలుట యవసరమని కాంగ్రెసుసభ తీర్మానింపగ, ఆతీర్మానము ఆచరణ యోగ్యముగాదయ్యెను. అటులేనే ఆంధ్రదేశమునకు రాష్ట్రీయసంఘమును కాంగ్రెసును హస్తగత ప్రసాదించగ, దానిని నిరుపయోగము గావించ ప్రయత్నము భూమ్యాకాశముల తలక్రిందు జేయుచున్నారు కాని కృతనిశ్చయు లగు నాంధ్రుల పవిత్రతాశయముల నిరోధించుట దుస్సాధ్యము. ఆంధ్రులు తమయత్నముల ద్విగుణీకృతము గావించి, తమ ప్రతిష్ఠను కాపాడుకొనుట ముఖ్యము. దత్తమండలాంధ్రులు వెంటనే మేల్కొని, స్వల్పసంఖ్యాకుల నిరోధమును ద్రోసిపుచ్చుటకై తమ శక్తిని వినియోగించెడుగాక!

శర్మగారి రాష్ట్రనిర్మాణతీర్మానము
శర్మగారి తీర్మానముగూర్చి సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణసభలో గావించబడిన ప్రసంగముల నన్నిటిని విమర్శింపుచూ, ఢిల్లీనుండి యొక ప్రేక్షకులంపిన లేఖను వే రొకచో బ్రచురించితిమి. ఆ లేఖయందు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ మాటలాడినవారి హేత్వాభాసము లన్నియు చక్కగ జూపబడినవి. శర్మగారు గాక తీర్మానముపై 18 గురు సభ్యులు మాటలాడిరి.

వీరిలో సర్ జేమ్సు డుబులాయిగారు తటస్థులు. అయ్యంగారు సంపూర్ణమోదకులు. సర్ హామిల్టను గ్రాంటు, చిట్టావిను, జిన్నాగార్లు ప్రతి కూలురు. డాక్టరు సప్రూశాస్త్రి గార్లు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ నిర్మాణ మామోదించిరి. ఫాగన్, చాందా, పాఫీ, కింకాయిజీ, బెనర్జీ, నవాబు ఆలీఖాదర్ గారు సూత్రమును కొలదిగనో గొప్పగనో నామోదించి, కొలది మార్పుల సంగీకరించిరి. అందుచే తీర్మానమునకు మువ్వరే ప్రతికూలురు. 9మంది సూత్రము నామోదించి, సమయము గాదను కొరమాలిన యభ్యంతరముల దెలిపిరి. అందుచే తీర్మాన ఫలితము గూర్చి నిరాశ జెంద నవసరముండదు. నేడో లేపో భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రీయసభయు గమనింపబడి తీరును. లేనియెడల స్వరూపాలనాసాధ్యవమునకే మోసము రాగలదు.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు

నరసింహేశ్వర శర్మగారి తీర్మానము: సామ్రాజ్య శాసనసభయందలి చర్చ

ఒక ప్రేక్షకుని భావభరితముగు విమర్శనము

ఢిల్లీ, మార్చి 6:— ఈతీర్మానమును శర్మగారు పరపాదించిన పిమ్మట మాటలాడినవారిలో మా. కె. హామిల్టను గారు ప్రథములు. వీరు వీనికి ప్రతిపూలముగ నుపన్యసించుచు, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రీయ విభజనాశయమును గూర్చి యిట్లు నడిపిరి:— “పూర్వము నేనుకే మండలములోని భాషను సంపూర్ణముగ గ్రహించితిమిని తలచితిని. పిమ్మట ఆ ప్రదేశమున కాల 20 మైళ్ల దూరమునకుపోతిని. అచ్చట నాభాష యెవరికిని అర్థముకాలేదు. కావున భాషాభాగములబట్టి ప్రభుత్వముల నేర్పరచవలయు నెడల, ఇందుమైళ్లకొక స్థానిక ప్రభుత్వ ముండవలసినదనియును.”

భాషాభేద భండనము

వివిధ ప్రదేశములలో వాడుక చేయబడు భాషయందు కొంచెము విభేదము లుండు ననుమాట సత్యము. మరియు నిట్టి పరిస్థితులు సహజము. కాని అవతీహారమున గల యిరువది మైళ్లలో నున్న భాషయందు విపరీత భేదము లుండుట అనుభవజేద్యము కాదు. ఇరువది మైళ్లలో నిట్టి భేదము లుండునను కొందరు. కాని యిట్టి భేదము లుచ్చారణయందు మాత్రమే యుండును. విశాఖపట్టణములోని వారలకు రాజమండ్రి బందరు తేక బరంపురమునందలి వారి ఉచ్చారణ వింతగ దోషవచ్చును. కాని వారికి భాష నుబోధకము కాకపోదు. ఒక ప్రదేశమున సంపూర్ణ దేశీయమును, మరియుక స్థలమున గ్రాంథికమును, ఇక నొకచోట నీ రెండింటి మిశ్రమమును గలభాషను వాడుక చేయుదురు. కాని భాషమాత్ర మెక్కడో! మరియు యిట్టి భేదముల గమనముటకు ఇరువది మైళ్లదూరము బోనన సరములేదు. ప్రతి మనుష్యుడును తాను గృహముల మాటలాడు

చవ-అసిస్టెంట్ సర్జనులు

వీరి వేతన మభివృద్ధి జేయుటకు ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించిరి. ఈ వేతనాభివృద్ధి ఏప్రిలు 1 న తేదీనుండియు అమలుగోనకి వచ్చును.

నూతన వేతనము లీతీరున నుండును.

ఉద్యోగపరిమితి	మాస వేతనము
మొదటి మూడువత్సరములు	50 రూ
4 మొదలు 6 వత్సరములు	55 రూ
7 మొదలు 9 "	60 రూ
10 మొదలు 12 "	65 రూ
13 మొదలు 15 "	70 రూ
16 మొదలు 18 "	75 రూ
19 మొదలు 21 "	80 రూ
22 మొదలు 24 "	90 రూ
24 పైగ	100 రూ
సివియరు గ్రేడు రెండవతరగతి	110 రూ
" మొదటితరగతి	120 రూ

హైదరాబాద్ ప్రతిభాశాల

యస్. రామానుజము అను మద్రాసు గణిత శాస్త్ర నిపుణుడు రాయలు సొసైటీలో సభ్యులుగ నంగీకరింపబడుట సంతోషావహము. వీరు కొలది వత్సరముల క్రిందట పోస్టుట్రస్టు ఆఫీసులో 20 రూప్యముల వేతనముపై గుమాస్తాగా నుండెను. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమున నున్నత విద్యాభ్యాసమున కనర్హుడయ్యెను. ఆంగ్లదేశమున కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయమునకు వెడలగనే ఆతని ప్రతిభ గమనానబడెను. ప్రపంచమున ప్రసిద్ధి నహించిన గణితశాస్త్రజ్ఞులలో నొకరుగ పరిగణింపబడెను. మద్రాసు విద్యావిధానము విద్యార్థుల నిజసామర్థ్యమును పెంపొందింప లేదనుట కీనిదర్శనము జాలదా?

భాషకును, బహుట వాడుక చేయు భాషకును భేదము కలదు. ఆతడు తన సేవకునితో నొక విధముగ భాషను, తన సమానులతో మరియొక విధముగ భాషను వాడుక చేయును. ఆంగ్ల భాషయందు కూడ యిట్టి విభేదములు లేకపోలేదు. ఇంగ్లములమున ఆభాష మాతృభాష. గానివాంట్ల కీ స్వస్థుని భేదములే గొప్పవిగ గావలసిను. ఆవిధముగ నే భారతదేశభాషలు విదేశీయులకును బాడకట్టగవచ్చును. కావున, ప్రతి ఇరువది మైళ్ల కొక స్థానిక ప్రభుత్వమునొప్పున నెలకొల్ప నవసరము లేదు.

వంగీయోదాహరణము

సర్ జి. ఎస్. చిట్టావీరు తరువాత మాట్లాడిరి. ఈతీర్మానము సమర్థముతో నుపపాదించబడినను, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రీయ నిర్మాణము ప్రజామోదమును బడయులేదను విషయము తమకనుభవజేద్యమని దెలిపిరి. వంగదేశవిభజనము మనకు తరుచిందని ఆ దేశ గుణపాతముల గలపినదని వీరు తెలిపియుండిరి. కాని యిచ్చట వీరు వంగదేశము నుదాహరణముగ గొని యుండుట సమంజసముగ లేదు. ఏలనన, యేక భాషయుండియు ప్రజాభిప్రాయము ప్రతిపూలముగ నుండుస్థలములలో నిట్టి విభజనము గావింపరాదని తీర్మానము దెలుపుచున్నది. తమరాష్ట్రీయంలోని మహారాష్ట్రీయ మండలములను కొన్నిటిని బొంబాయి రాజధానిలో జేర్చవలయునని సలహా యొసంగబడినపుడు వంగం గాధరుగా రితిరుననే ప్రజలందులకు ప్రతికూలురుగ నున్నారని దెలియుచుండిరి. భాష యే యందులకు ప్రధానము కాదనియు, బాతి భూగోళపరిస్థితులనుకూడ పరిగణించి టక్కునననునయు వీరు వాదించుచున్నారు. ప్రస్తుతము ఆంగ్లములకు తమగులకును, ఆంగ్లములకు ఉత్కృష్టులకును, సిల్హిటు నివాసులకును అస్సామీవారికిని జాతివిషయక భేదములు కలవు. వీరు పరిశుద్ధమునందును, ఆచారములందును, వేషభావలయందును అశోభ్య వికర్షణగా కర్తించెదరు. వీరికి వాచ్చియాభిమానమునందును అభిప్రాయములయందును, గుణగణములయందును వ్యత్యాసము కలదు. ఇట్టి పరిస్థితులన్నియు అనుభవించువారికి తెలియును. కాని ఇతరులకు నుబోధకములు కావు.

సంస్కరణ స్వభావము

మా. ఫాగను గారు లేచి, రామన్న సంస్కరణ కృషి తమ దెలిపికొనకయే రాష్ట్రీయ పునర్నిర్మాణమునకు గడంగరాదని వాదించిరి. కాని పునర్నిర్మాణము కాలక్రమమున అవసరమని వీరు గ్రహించిరి. ఏలనన, “ఈ మధ్య యొసంగబడిన ఉపన్యాసములును, జరిగిన విషయములును, కొన్ని రాష్ట్రీయాల సరిహద్దులైన మార్పుకలెని యుద్ధానించుచున్నవని” వీరు పలికియుండిరి.

సిల్హిటు నివాసుల భావము

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రీయ నిర్మాణ సమస్య యెడల సిల్హిటు నివాసు లుత్సాహమును వ్యక్తపరచుచున్నారని మా. చందాగారు నడిపిరి. శర్మగారి రీసమర్థకు మరల చర్చించి, తమూలమున వారి కన్యములకు ప్రభుత్వము వారి కెరుకపరచ నవకాశ మొసంగినందులకు శర్మగారికి వారెంతయు కృతజ్ఞులు. కాని, యీ సమయమున వీరిని ప్రతేక పెట్టుట వలన రామన్న సంస్కరణముల కొరతము కలుగునేమో యని వీరు భయపడుచున్నారు.

సిల్హిటుల సాంప్రదాయము

సిల్హిటును వంగదేశముతో సమీకరణము గావించవలయునన విషయమును గూర్చియే వీరు ముచ్చటించిరి. సిల్హిటు ప్రజలు హార్డింజ్ ప్రభుత్వన కొసంగిన నివేదికమును వీరు చదివిరి. సిల్హిటు సాగరమునందును చరితమునందును వంగదేశముతో సమముగ గలిగియున్నదనియు, వాటికి సాంఘికవారములతోను, సారస్వతమునందును అస్సామీవారితో వ్యత్యాసము కలదనియు, నైతిక, ఆధ్యాత్మిక, విజ్ఞాన విషయములలో సిప్రదేశము వంగదేశముతో మిత్రమనై, వంగదేశపు సారస్వతమును పెంపొందించిన దనియు అందు వ్రాయబడి యున్నది.

వాద సమన్వయము

ఈ వాదము ఆంధ్రులకును, ఉత్తరకులకును అన్వయించునని నా అభిప్రాయము. ఈ సమన్వయ నిష్పత్తి చర్చించుట ప్రజాజీవమునకు భంగకరమైనను, యీ తరుణమును విడిచి పెట్టినయెడల నేనియుటకు ప్రతిహేతుడనని యితరులు దురభిప్రాయపడదురని నేనుదీనిని సమర్థింపుచున్నానని మీరు చెప్పిరి. తమ రాష్ట్రమునకు న్యాయముగోరుచు ఇతర రాష్ట్ర స్థితి గతులనుగూర్చి మీరు సానుభూతి పూర్వకముగ యొకమాటయైనను పలుకకాలక పోయిరి.

సిద్ధాంత సమన్వయము

సిద్ధాంత సమన్వయము రాష్ట్రీయపునర్నిర్మాణముతో సంబంధములేదనియు, సరిహద్దుల నియంత్రణ మార్చిన చాలాననియు మీరు నడిచిరి. అది యంత స్వల్పవిషయమైనయెడల మీరు దీని సంతోషగా బలపరచుట కేమి కారణము? ఇట్టి కష్టములు సిద్ధాంతములో మాత్రమే గాక యెచ్చటనున్నను తొలగింపబడుట తత్వకరమే!

సింధురాజ్య వ్యవస్థ

మా॥ ముఖ్యమంత్రి ఈతరుణమున సింధురాజ్యమున, బొంబాయి నుండి వేరుపరచి పంజాబుతో జేర్చవలయునని తెలిపిరి. బొంబాయి అభివృద్ధికి భంగకరమగుననిక రాచీ పత్రము వృద్ధి గొందుటకు తగిన సౌకర్యముల గలుగజేయలేదనియు, బొంబాయి నగరము ముఖ్యపట్టణమగుటచే, తత్పట్టణజీవములనే స్థానిక ప్రభుత్వమువారి కభిలషించుచుండుననియు వారు నడిచిరి. వారు తమ రాష్ట్రమును గూర్చియే ముచ్చటించిరి గాని యితర ప్రదేశములగుగూర్చి యేమియు బలుకలేదు. ఈ విషయమున మీరికది నిక ననేకులు గలరు.

మొగ్గేగారి సిద్ధాంతము

అచ్చటచ్చట పునర్నిర్మాణము జేయవచ్చునని మీరు పలికిరి. కాని యీ మాత్రమును తమ సింధుదేశమునకే అన్వయింపజేసిరి గాని యితర ప్రదేశముల స్థితిని మీరు పరికింపలేదు. శర్మగారి తీర్మానమువలన 80,40 రాష్ట్రములు నిర్మింపవలసివచ్చునని మొగ్గేగారు నడిచినప్పుడు, శర్మగారు 18-19 రాష్ట్రముల కంటె దేశమున నెక్కుడుండవనియు, అనగా 4,5 రాష్ట్రములు మాత్రమే నూతనముగ నిర్మితమగుననియు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

ఏడెనుసాదృశ్యము

మా॥ కింకయడుగారు లేచి భాషాప్రయుక్త విభజనము వలన బొంబాయి రాజధానికి లాభము కలుగదని తీర్మానమునకు ప్రతిహేతులముగ ముట్టాడిరి. ఏడెనుసాదృశ్యము నడిచి, దానిని బొంబాయి నుండి విభజింపరాదని పలికిరి. ఈ వాదము బలమైనదే! కాని యిట్టి విషయములతో నీతి తీర్మానమున కెట్టి ప్రసక్తియు లేదు. మీరు సింధును బొంబాయి నుండి విడచియుట కంగీకరింపలేదు. సంస్కరణముల కనుగుణముగ ప్రజలు వాడుక చేయుభావము బట్టి కొన్ని రాష్ట్రీయ పునర్నిర్మాణములు గావించుట యవసరమనియు, ఆ సంస్కరణములు మన కింకను తెలియవనియు, సంస్కరణములు మన కొంక బడిన మీమ్మట నవి సరిగ్గా పనిచేయుటకు బొంబాయి ప్రభుత్వము వారు రాష్ట్ర పునర్నిర్మాణము గావించెదరని తాము చెప్పగల ననియు వారు చెప్పిరి.

ఉపన్యాసకుని సుముఖత

మీరు సంస్కరణములు మనకు తెలియని కారణమున తీర్మానమునకు ప్రతిహేతులముగ నున్నను, సంస్కరణమునకీ తీర్మానము సహకారముగ నుండునని మీరు గ్రహించుటెంతయు సంతోషదాయకము.

శాస్త్రగారి యంగీకారము

మా॥ శాస్త్రగారు చెప్పే రాష్ట్రమునండి తమ ఆంధ్రదేశమున విభజించు నుద్దేశముతో శర్మగారి తీర్మానము నుపసాదించిరి నుడిచి యుండిరి. ఇదియే నిజమైనయెడల వారి తీర్మానముతో నాకు సంపూర్ణాంగీకారము గలదు. కాని వారు తీర్మానమున మీరు విరివిగ గావించిరి. ఇది అంగీకృతమైన యెడల రాజకీయ సంస్కరణములకు విరోధములను గల్పింపగలదు.

శాస్త్రగారి వాద ఖండనము

భావనబట్టి రాష్ట్రములు విభజింపబడిన యెడల దేశమున వైకమత్య మంతమునొందునని శాస్త్రగారు భయపడుచున్నారు. ఈ అభిప్రాయము న్యాయము కాదు. భాష, మత, సాంఘికాచారములలో వ్యత్యాసముగల జాతుల నొకచోట

కలుపుటకునే యెక్కుడపాటును కలుగగలదు. ఈ బాధ తొలగిన యెడల, ప్రతిజాతియు సహజముగ నభివృద్ధి గాంచుట కవకాశము హెచ్చుచుండును. యెందు ప్రతిహేతులకమును తమకొన్నినప్పటికి వికమత్యము చెకును. వానిని విభజించిన యెడల, అని యెదుర్కొనుట కవకాశ ముండదు.

వికమత్య ప్రభావము

శర్మగారు వికమత్య ప్రభావమును గుర్తింపక పోలేను. మీరు నిజమగు వికమత్యమును వాంఛించుచున్నారు. కావుననే మీరు ప్రతిహేతులకమున విభజనమును కోరుచున్నారు.

సురేంద్రనాథ బెనర్జీ

ఈతీర్మానమునకు ఆమోదము నిచ్చుట నాకు సమర్థమే కాని రాజకీయ సంస్కరణములను గురించి దేశమంతయు ఉడుకుచున్న సమయములో నీతి తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టుట సుయోచితముగ గన్పట్టుటలేదు. 1911వ సంవత్సరమున బెంగాలు విభజనను రద్దు చేసినప్పుడు గవర్నరు మెంటువారే దీనినూత్తము నంగీకరించి నారు. స్వరాజ్యసాధనకు దేశమును భాషాభేదమునబట్టి రాష్ట్రవిభాగము చేయవలసిన దని శర్మగారు చెప్పినది నాకు సమర్థమే. అట్లు జేయుటవలన లాభమే చేకూరగలదు.

శ్రీనివాస శాస్త్రీ

ఈ తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టుచు శర్మగారు చెప్పిన దానితో చాలవరకు నేనును ఏకీభవించుచున్నాను. ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి రాష్ట్రవిభజన సరిగ్గాగన్పట్టలేదు. స్వపరిపాలనము జరుపదమగుటకు అవకాశముగ నూడలేదు. కాని యిప్పుడు ఏదియొక అభిప్రాయము మనస్సునం దుంచుకొని దాని ననుసరించి రాష్ట్రవిభజనము జేసి పనిజేయ మొదలుపెట్టుట మాత్రము నాకు గ్రాహ్యమగుటలేదు.

స్వపరిపాలన గ్రాహ్యమగుచున్నదిగాని, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజన గ్రాహ్యమగుటలేదట. ఒకప్పుడు గ్రాహ్యము కానిది మరొకప్పుడు కాలమునకైనను గ్రాహ్యమగును. 20 సంవత్సరములకు పూర్వము స్వపరిపాలనమును, కానన నిర్మాణ సభలలో నాలుగు వంతులు ప్రజాప్రతినిధులను, పరిపాలక సంఘములో సగము దేశములను, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమును కోరుట ఊహించియుండురా? కాని యిప్పుడు అమరుచున్నాము. కొలది కాలములో పొంద ఆశించుచున్నాము. రాబోవు గంతులకు గ్రహించుటయు, వానిని పొందుటయు మహానభివృద్ధి మెకాలె బోటివారికి మాత్రమే సరిపోయినది. అప్పుడు మెకాలె నూచించిన మార్పులు అసంభవమని శాస్త్రీగారు ఖండించెడివారె కాని యిప్పుడు శాస్త్రీగారు వానిని పొందుచున్నారు. కాలము పక్కమైన కొలది యిట్టి అపూర్వ నూచనలే ఆచరణమనందు గనబడుచున్నవి. ఆంధ్రోద్యమము ప్రారంభమైన దాదిగా దేశములో జాతీయభావము నశించుచున్నదని భయపడుచున్నాను” అని శాస్త్రీగారు చెప్పియున్నారు.

శాస్త్రీగారి జవాబు

హిందూదేశము ఒక జాతీయ! యిద్దరుండు దేశము హిందూదేశమంతయు ఒక జాతీయని యనకు. రాజకీయవ్యవహారముల విషయమై హిందూదేశమంతయు ఒకటియే యని భావించుము. కాని దేశములోని వివిధ జాతులవారిని త్రోసి పుచ్చుటవల్ల, వివిధజాతులవారును ప్రత్యేకముగా వృద్ధి పొందుచు హిందూ జాతీయతను కాపాడవలెను. ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమునకు ఆందోళనము గావించుచున్న యితరులతో చేతులు కలుపుకొని నడుచుటలేదా, గోష్ఠీగారి మరణమునకు ఆంధ్రులు నగచుటలేదా? దాదాభాయి నాగోజీ మరణమునకు ఆంధ్రులు దుఃఖించలేదా? బెంగాలులోని నాయకులను గురించి వేరువిధముగా ముట్టాడినపుడు ఆంధ్రులనుకూడ తమ ఆగ్రహమును వెల్లబుచ్చలేదా? దాక్షిణాత్యులతో కలిసి ఆంధ్రులు స్వాతంత్ర్యమునకై పోటుపడుటలేదా? హోంరూల్ కొరకు ఆందోళనమును జేయునపుడు ఆంధ్ర ప్రతికలు ఆరవప్రతికలు తోడ్పడలేదా? హోంరూల్ అడానిడికి పూర్వము ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రమునుగూర్చి ఆరవ ప్రతికలకును ఆంధ్రప్రతికలకును భేదాభిప్రాయములు గలవుకాని హోంరూల్ ఉద్యమము ప్రారంభమగుట తోడనే ఆరవప్రతికలు గూడ ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమునకు అనుకూలములయినవి. ఆంధ్రులును ఆరవలను కలిసి హోంరూల్ రూలకొరకు పోటుపడిరి. ఆంధ్రులు హోంరూలు సంఘములలో జేరి పనిచేయుటయే ఆంధ్రోద్యమము హిందూజాతీయతకు భంగకరము కాదని జెప్ప

చున్నది. ఆంధ్రోద్యమమే బయలుదేరక పోయినచో జాతీయోద్యమమునకు ప్రతిహేతులయిన మన ప్రతికలుల పక్షము యొకను బలమయి యుండేదని చెప్పగలను.

శాస్త్రీగారి ప్రాస్పర్శ్య

శ్రీనివాస శాస్త్రీగారు ఆంధ్రదేశమును ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నిర్మించి, లాభకారిగ నుండునని యొప్పించినారు. ఇందుకై శాస్త్రీగారిని ఆంధ్ర పక్షమున నేను అభినందించుచున్నాను. శాస్త్రీగారు యింగ్లండును దూరము ఆలోచించి నచో యితర రాష్ట్రములుగూడ భాష ననుసరించి నిర్మింపబడినచో బాగుగ నుండునని తట్టక పోయెడిది గాదు.

రంగస్వామి అయ్యరు

రంగస్వామి అయ్యంగారు ఒక్కరు మాత్రమే యీ తీర్మానమును ఆమోదించినది. మీరు నాలుగు నిమిషములు మాత్రమే ముట్టాడియుండిరి గాని యీ కొద్దిలోనే ఆంధ్రులను వారి అభిప్రాయమునకు నిర్బంధముగా మద్రాసు రాజధానికి కట్టిపెట్టుట సమంజసముగ నుండలేదని ఖండితముగ జెప్పియున్నారు. ఆంధ్రులు ప్రత్యేక రాష్ట్రమునకై ఉత్సాహములై యున్నారనియు, శాస్త్రీగారు ఆంధ్రుల అభిప్రాయమును బాగుగ గుర్తించి యుండలేననియు నుడిచిరి. భాష ననుసరించి రాష్ట్రవిభాగము జేసినచో దేశభావములో పరిపాలన నడుపవచ్చుననియు, కొర్రులలోను సభలలో దేశభావమే ప్రాముఖ్యతకు వచ్చుననియు, జాతీయ కళాకాలను స్థాపింపవచ్చుననియు రాష్ట్రీయవాదుల అభిప్రాయములని విశేషింపించియున్నారు.

సయ్యదు నవాబు ఆలి చౌదరీ

అవసరమైన చోట్ల రాష్ట్ర పునర్నిర్మాణము అవసరమని మీరు యొప్పించినారు గాని భాష ననుసరించి రాష్ట్ర విభాగము జేయుట మాత్రము అంగీకరించి యుండలేదు. ఆ కారణముచేతనే బెంగాలు విభజనను రద్దుజేయుటయు, తిరిగి బెంగాలువారిని ఒకటిగా కలిపి వేయుటయు తమకు అంగీకారము కాదని మీరు చెప్పినారు.

సర్. జేమ్సుడు బౌలె

మీరు యిదివిషయమై తటస్థముగ నున్నామని చెప్పిరి. జిన్నాగారు.

శర్మగారు తమ రాష్ట్రములో తమకు పునుబడికొరకు ఈ తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టినందు ఈ తీర్మానమును త్రోసి వేయవలయుననియు వారు జెప్పిరి. కాని ఈ తీర్మానము అనవసరమనిగాని, అసంభవమనికాని చెప్పి యుండలేదు. కావుననే శర్మగారు జవాబుచెప్పచు జిన్నాగారు తమకు నిందించిన దానికి జవాబు చెప్పిననవరములేదని శర్మగారు త్రోసి వేసినారు.

ముగింపు.

మొత్తముమీద తీర్మానమును గూర్చి 13 స్థలము ముట్టాడిరి. అందులో 1. సర్ జేమ్సుడు బౌలెగారు తటస్థముగానుండిరి. 2. రంగస్వామి అయ్యంగారు పూర్తిగా ఆమోదించిరి. 3. సర్ హామిల్టన్ గ్రాన్టు గారు, 4. సర్ చిల్స్ నబీ నగారు, 5. జిన్నాగారు, పూర్తిగా ఖండించిరి. 6. సత్రాగారును, 7. శ్రీనివాస శాస్త్రీగారును, ఆంధ్రరాష్ట్రము విషయమై తమ ఆమోదమును కనపరచిరి. 8. మొగ్గేగారు, 9. చందాగారు, 10. ఫాగాజ్ గారు, 11. కిన్ బేడుగారు, 12. బెనర్ జిగారు, 13. నవాబు చౌదరీగారు, మాత్రమును అంగీకరించిరి. అక్కడక్కడ రాష్ట్రములలో మాపులను అంగీకరించిరి. దీనిని బట్టిజూడ 13 స్థలములలో 1 రు తటస్థము. మిగిలిన 12 స్థలములలో 8 స్థలము వ్యతిరేకముగ నున్నవారు. 9 స్థలము ఒక విధముగా కొన్ని ఒప్పుకొని కొన్ని ఒప్పుకొననివారు. దీనిని బట్టి ఈ తీర్మానము పోయినందులకు విచారింపవలసిన అవసరము కనబడదు. క్రొత్త సంస్కరణములు వచ్చుటతోడనే, భాష ననుసరించి రాష్ట్రములు తప్పక నిర్మాణము జేయవచ్చును.

సీతాన్వేషణము లేక లంకా దహనము.

అయిదంకముల నాటకము.

మధులాలగారి పద్యములు! శ్రావ్యమగు పార్శ్వమెట్లు! ఇయ్యది మృదుమధుర శైలిని వ్రాయబడినది. జనసామాన్యమున కెల్లరకు నుపోధకము. ప్రదర్శనానుకూలముగ నున్నది. భక్తిరసపూరితమైన చక్కని కథాల్పకాది వర్ణమెట్లులతో నిండియుండును. ఒకపర్యాయము చదివినను, ప్రదర్శించినను విడువరు. దీనినిగూర్చి నెల్లూరువాస్తవ్యులును బందరు నోటిల కాలేజి ప్రాఫెసరు రగు శ్రీయంత ముత్తరాజు నుబ్బారావు ఎం. ఏ. గా రొసంగిన యభిప్రాయమును చదివిన ఈ నాటక రాజము యొక్క ప్రాశస్త్యము చదువులకే బోధపడును. పుస్తకము ఖరీదు రూ. 1-0-0. తపాలావారి వేలు. గ్రంథకర్త: పసుమర్తి యజ్ఞ నారాయణ శాస్త్రీ (980) భోజ్జిలి కేట, బంధు.

వృత్తాంతములు

అయోధ్య సంతానము దాహా:—ఈ దాహాలో నాది కట్టి వాళ్ళను లేచు. భోగ్యుని నేరమున కరివైనను మరి ముగ్గురు సాక్షులైనను గూడ కేసుచేయుట కుత్సర విమర్శ బడినది.

ద్రవిడులకు స్థలములు:—చెన్నపురి రాజధానిలోని నిప్పు బాతులకు ద్రవిడులకు చెన్నపురి దొరతనమువారు నిజ కేసలము లాసగుట సంతసపడెను. తంజావూరు మిరాసీ దారులను బ్రాహ్మణులను ప్రతిహేతులగుట కోచనీయము. ఇది కేవలము నీచమని రంగూనులోని ద్రవిడులు సభ చేసి తీర్మానించిరి. దొరతనమువారికి వందనములను తెలిపిరి.

మైదరాబాదులో కలరా:—మైదరాబాదు నగర మునకు చంద్రపూటునందు కలరా బయలుదేరినది. ఈనెల 1 వ తేదీ నుండి 108 గురికి వ్యాధి సోకినది. 74 గురు చనిపోయిరి. పురపాలక సంఘమువారును దొరతనమువారును వ్యాధి నడండుటకు చాల ప్రయత్నములను చేయుచున్నారు. వ్యాధి వ్యాపించిన తావులకు బ్రిటిషు సైనికులు పోగూడదని ఆజ్ఞా పించిరి.

కడుపువై తన్నుట:—కొలంబోలో గత నెల 22వ తేదీన ఒక కనిస్తేయికుడు మరలత్తు విక్రమని కోకనిని కయ్యము సంధించెను. కనిస్తేయి పొగరు బోతుటచే దుకారణదారుని కడుపునొడ తన్నెను. వానికి స్పృశకము తప్పినది. వాడు తక్షణమే యాసుపత్రికి గొనిపోయెను. వాడచ్చట ఆరోగ్యము బొందుచున్నాడు. కనిస్తేయితో కనిస్తేయిలచే పట్టుకో బడి కేసు చేయబడినది. అతడు తన నేరమును మేజిస్ట్రేటుగారి యొద్ద ఒప్పుకొనెను. వానికి మూడు మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

నెగూ డేవాలయము:—ఇది బంగారముతో కట్టబడిన కౌద్దాలయము. 800 వత్సరములకు పూర్వము వీనిని కట్టినది తెలియుచున్నది. వీనిలో రెండు బుద్ధశివాలయములు కలవు. వీనిని గౌతమ బుద్ధుని కాలముననే కట్టినది ప్రజలు తలంచుచున్నారు. గత వత్సరమున జూలై నెలలో భూకంపము గలిగినది శివభాగము శిథిలమైనది. దానిని మరల కట్టించుటనుగూర్చి 8 నెలలు త్రైర ప్రయత్నములు జరిగి చివరకు నిర్ధారణచేయబడినది 297 అడుగుల ఎత్తు కట్టవలెను. మూడేండ్లు పట్టునని బర్మా ఇంజనీరు నిర్ధారణ చేసెను. మతాభిమానులు కిలత్తులు పోగు చేసిరి.

పత్రికాశాసనము:—లాహోరునగరమున అబ్దుల్ గఫ్ఫర్ కాలమున ప్రతిబూయ పత్రికా సంపాదకుడగు కే. ఎన్. రాయగారి అధ్యక్షతకొండ భారతీయ సంపాదకులు సమావేశమై కొన్ని తీర్మానములను చేసిరి. “పత్రికాశాసనము వంటి కఠినశాసనమును శాసనసభమున నుండనీయగూడదు. సానుభూతిలేనట్టియు అపహంసము గలిగినట్టియు నిరంకుశాధికారుల చేతియందా శాసనము నుంచుటవలన చాలవోని కలుగుచున్నది. కాన దానిని రద్దుచేయవలెను. లేదని సవరణ చేయవలెను. ఉన్నతస్థాయి స్థానములలో న్యాయమును బడయుట కవకాశము కలిగింపవలెనని మెచ్చుపర్చ ప్రభువుగారిని కోరుటకు వారు తీర్మానించిరి.

సామానులను వుచ్చుకొని ద్రవ్యవిమర్శకుండుట:—బొంబాయిలో హార్బర్ కోడ్డువర్తకుడు మౌన్ మన్ దావుడు అనువాస యొద్ద కోకనుబోయి 280 రూ॥ల సామానులను బేరమాడి తన నపుకరువానిచే సామానులను బాజుమహిళలతో బెలువకు పంపినయెడల రూపాయలన్ని చేసెదనని యతడు వర్తకుని నపుకరుచే సామానును మోయించుచుబోయెను. ఒకే లుచేరిన వెనుక వర్తకుని నపుకరుకు బయట నిలుచుండుచు తానాసామానుతో లోనికిబోయెను. అతడు వెళ్లినగది స్నానములగది దానికి రెండుద్వారము లుండెను. రెండవ ద్వారము గుండ అతడాసామానుతో బారిపోయెను. ఎదురుమాచుచు దీక్ష వర్తకుని నపుకరు ఇతడెంతకలుకును రానందున పరుగెత్తి పోయి జరిగి దండుతనముచేయెను. దెలిపెను. అతడు పోలి గువారికి వార్తపంపెను. వారు మోసగానిని వెతుక్కుచున్నారు.

రాతిబండలు మీదపడి మరణించుట:—జి. వి. పి. రైలుచే లైనులో మంబర యొద్ద 300 ల మంది కూలీలచే నొక సారంగమును ద్రవించుచుండెన మహింగ విహారి అను మేస్త్రీ కూలీ పగులగొట్టబడిన యొక బండరాయిని కోధించుచుండగ కొన్ని రాతిబండలు దొడ్లి వాని మీద పడినవి. కూలీలు వానిని అనుపల్లికి వీసుకు వెళ్లిరి. కాని అతడు మార్గమున మరణించెను.

స్వసాత్మ్య:—బొంబాయిలో కులసింబీ అను నొక 30 సంవత్సరముల మహమ్మదీయ మేస్త్రీ తన భర్తతోగూడ బొంబి కోడ్డులో నివసించుచుండెను. ఆమె గత రెండు సంవత్సరముల నుండియు కోగపిడికురాలై యుండెను. నేనింక చాలా కాలము జీవించననియు నేను పోయినతరువాత నాకుమార్తెకు సంరక్షణలోపము కలగకుండ సంరక్షణ జరుపవలెననియు ఆమె తన భర్తతో నుమారు 4 దినముల క్రితము చెప్పెను. గత ఆదివారము వాడు తన భర్త కుమార్తెతో బైటకుబోయి నపు చామె తన బట్టలను లైలముతో దళువుకొని వాటికి నిప్పుంటింపు కొనెను. ఆమె కాలి మరణించిన కొన్ని నిమిషముల కామె సోదరుడువచ్చి తలుపుతట్టెను. ఎంతటికిని తలుపు తెరువబడ నందున అతడు నిచ్చెన చేసుకొని ఇల్లెక్కి లోపలకు దిగెను. ఆమె మరణించియుండెను. తక్షణమే పోలీసు వారికి వార్త పంపబడినది. వారు వచ్చి ఆమె స్వసాత్మ్య చేసి కొనినట్లు తీర్మానించిరి.

జాతీయ విద్యాసంఘము

ఇంతకంటకు సంఘమువారికి ఈక్రిందివర్త బహుమతు లందినవి. ఒక బంగారు పేట గడియారము (ఇంగ్లండునందు చేయబడినది) ఒక బంగారుగిట్టుగొలుసు భర సుమారు 1000 రూ॥లు. బంగారులో చెక్కబడిన చంద్రకాంతపు రాళ్లు గల బంగారపు గొలుసు, గట్టి బంగారపు గొలుసు, బంగారపు పతకముగల బంగారపు గొలుసు, వజ్రమును, కంపును చెక్కబడిన ఉంగరము, బంగారపు కోత్రా భరణము, రెండు బంగారపు టుంగరములు, కంపు చెక్కబడిన బంగారపు టుంగరము, చెక్కబడిన కంపుపాదులు, 2 చెక్కబడిన ప్రవాళములు, దంతముతో చేయబడి బంగారపు అంచుగుల సెంటుసెట్టె, చంద్రవంకలు గల సన్నని బంగారపు గొలుసును, బంగారపు పాము ఉంగరమును దానియందు వజ్రమును 2 కంపులును, ఒక పెద్ద వెండిగరికె. ఒక వెండి గడియారము, ఒక వెండిబట్టి, పెద్ద వెండిపాని, ఒక వెండిసెట్టె, 2 వెండి పూలతోట్లు. ఒక సోదా బంగారపు టుంగరము.

భారత మహమ్మదీయ సంఘము:—కలకత్తాభారత మహమ్మదీయ సంఘమువారు బరుగనున్న శాసనబద్ధ సంస్కరణములను గూర్చి యథార్థములగు మహమ్మదీ యభిప్రాయముల బ్రిటిషు ప్రజలకు తెలుపునిమిత్తములగు ప్రతినిధుల సంఘ తీర్మానించిరి. రాజోపు సామ్రాజ్య యుద్ధసభలో హిందూ సామ్రాజ్యము తరపున నొక మహమ్మదీయ ప్రతినిధిగూడ సంపదలయినని సంఘమువారు దొరతనమువారిని కోరిరి.

మదరాసు అందు నదరక్మరాటా రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్డు.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకొక్కటియు చేయబడినది.)

నోటీసు. (1104)

1918-వ సంవత్సరం మార్చి, నరసారావుపేటకు సమీపమున నుండు కోటప్పకొండ

శివరాత్రి త్వవము.

ప్రస్తుతము రాక్షసిబొగ్గు చాలకుండుటచే రైల్వే కంపెనీవారు ప్రత్యేకముగ వ్యాసంజరు బండ్లను గాని సైవలు బండ్లను గాని యాత్రీకుల కొరకు వేయబడజాలవు. ఆ బ్రహ్మాత్వవమునకు పోవ నిచ్చించువారు ముందుగానే జాగ్రత్తపడవలెను.

మోటారు బస్సులు (1091)

తెలక సిద్ధముగా నున్నది. ఇరువదివంక కుర్చులుటకు అవకాశమై క్రొత్త మోటారుబండ్లు మావద్ద నన్నవి. తక్షణం క్లియర్ చేయబడును.

సోత్ ఇండియన్ మోటారు కంపెనీ, 45 కీటర్నపేట్, రామపేట, చంద్రాపురము.

పశువుల వ్యాధులు.

టీకాల యేర్పాటులు.

మన రాజధానియందు పశువ్యాధులను తక్రాపి కొమ్మ వలన పశువు లగు కలుగుచున్న విపరీతయరణములను నివారించేము నిమిత్తము కట్టు దిట్టములను ప్రభుత్వమువారు చేయ దలచి క్రిమికాత్మకేత్రమున పీల్చువుగారిని చెన్నరాజధాని యందు నియోగింప వారు పశ్చిమమునందు మలబారు మండలమునందును, ఉత్తరమునందు కృష్ణా గుంటూరు మండలము లందును, బెంగుళూరునందును పశువులకు సంబంధించు వ్యాధి వ్యాధి స్థితిగతులను, దాని నివారణ సాధనములను స్వయముగ విచారించి తెలిపియుండిన సంగతులను, పశు చికిత్సా శాఖాధికారి యభిప్రాయమును చెన్నపురి పాలకులు తమ యభిప్రాయముతో ప్రకటించిరి. చెన్నపురి పాలకుల కోరిక మీదకు ఇండియా ప్రభుత్వము వారు సంయుక్త రాష్ట్రములందు క్రిమికాత్మకముగ నుండి పరిశోధనలను చేయుచున్న ఏదల్లియు పీల్చువు, ఎం. ఆర్. సి. వి. ఎన్ గారిని పంపించిరి. ఈక్కులు ముగిసిన వెనుకను పంట ప్రాంతముల నుండి అడవులకును, కొండల ప్రాంతములకును తంజోవరండుముగ వెళ్లి అక్కడ తొలకరించు వరకును మేత మేసి పశువులు పంటకాలమునకు తిరిగివచ్చుటవలనను ఆప్రాంతములనుండి వ్యాధి వ్యాధి జనించు క్రిమిలను వ్యాపింపజేయుచున్నవని పీల్చువు శాస్త్రజ్ఞులు తెలిపియున్నారు. వారు తెలిపిన భావము యథార్థమని పశువులుగల ప్రతివారికిని తెలియును. పశుపాలనమునందు కట్టుదిట్టములు భరతవర్షమునందు రానురాను తగ్గి నందువలన తత్ఫలితము పశువ్యాధిరూపముగ పరిణమించుచున్నది. మామూలుదినములందు పశుపాలన మెట్లుండెనను వ్యాధి వ్యాప్తమైనప్పుడు మాత్రము వ్యాధినివారణానుకూలమైన కట్టుదిట్టములను చేయలసియుండునని వేరుగ చెప్పవచ్చునని తెలు. కాని మన రైతులు వ్యాధినివారణానుకూలముగ వ్యాధివచ్చిన పశువులను వేరుగ కట్టు ఆచారములేదు. కోగముచే బాధపడుచున్న పశువులను, ఆ కోగ్యము గ నున్న వానిని ఒకే స్థలమునందు కట్టి చేసి రైతు పశువులకు మిత్రుడగుటకు బహులు శక్తువుగ పరిణమించును. వ్యాధి బాధితములైన పశువులై గ్రామమునందువారుగ ప్రత్యేకనియములు లేవు. ఇవియున్నయు పశువ్యాధివ్యాపించుటకు నుభ్యకారణములు మనదేశపు స్థితిగతులకు తగిన నివారణోపాయములను కల్గించుటయందు శాస్త్రజ్ఞులకు చాల తంటాలుండెను. ఆట్టినువాంతరములన్నియు పీల్చువుగారిని యెదురుకొనినవి. వారు నూచించిన పద్ధతులలో (సీరము) వ్యాధివచ్చిన పశువులలోనిరక్తమునాటి పశువులముచేసి టీకాలు వేయువదలిని ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుత మంగీకరించిరి. ఆపద్ధతికి విలక్షణమైన మరియేపద్ధతియు మనదేశపుస్థితిగతులకునుకూలించవట. మరియు దానికి విశేషము బెడదయుండదు. ప్రస్తుతముకంటె ముఖ్యత కట్టుదిట్టములను చేసినయెడల దానిచే నిప్పటికంటె ప్రభువులకుపశ్చాత్తాపముగలదని పశువ్యాధివేత్తల నుతము. అయిన నందువలన కలుగు శాశ్వతలాభము విషయమై భద్రాభిప్రాయము కలదు. పీల్చువు పండితుడు మరియొకపద్ధతి వలనను శాశ్వతలాభము కలుగునని నూచించిరి. రక్తమున టీకీలు వేసి తగు మోతాదు సీరమును పశువునకు పోయిటవలన శాశ్వతలాభ ముండునని వారిభిప్రాయము. దీనిని క్రమముగ ప్రచారమునందు పెట్టుటకు తగినంత యావృత్తిగనిబుండి లేనందున వీలుపడదని ప్రభుత్వము వారు తమయభిప్రాయమును తెలిపియుండిరి. ప్రభుత్వమువారి విషయమై యూరకొన్సెట్టలేదు. వారు చేయబోవు ప్రయత్నములు ఫలప్రదమైనయెడల పశువులకు పశ్చాత్తాపముగలదు. కాని ప్రభుత్వమువారు మన దేశపు పశువుల స్థితిగతులకు తగినట్లు కట్టుదిట్టములను వెంటనే చేసినగాని వారు తరువాత నేమి చేసినను విశేష ప్రయోజనముండదు. వారు చురది పోహడదు.

సర్వా అవకాశములకి వసూలైన మొత్తమురూ.9,14,000.

భగవత్ గీతోపన్యాసము:—మైలాపూరులో బ్రాహ్మవిధిలోని పి. ఎన్. ప్రారంభవిద్యా పాఠశాలా మందిరములో శేషటి ఉదయము (9-8-18) 8 గంటలకు గౌ. వ్యా యమూర్తి టి. సదాశివయ్యగారు భగవత్ గీతోపన్యాసమును చెప్పెదరు.

దక్షిణహిందూదేశ బ్రహ్మ సమాజము:—

ఈనెల 1) వ తేదీ యాదవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు జి. వి. నారాయణగారు సమా. మందిరములో (97 అ న్నావిల్లిపేట్) ప్రాధాన సభి భాగోపదేశము గావించెదరు.

విరోధామహాసంగ్రామము

(రైతుల పక్షము)

ఇంగ్లండు

నావికా యుద్ధము.

సర్ గడ్డినుగారి యుపన్యాసము.

లండను, మార్చి 6:—నేటిదినము సర్ ఎరిక్ గడ్డిను గారు ప్రజల మందలమున నావికా వ్యయములనుగూర్చి చెప్పుచు మధ్యధరాసముద్రమునందలి ఏర్పాటులనుగూర్చి ఇట్లు చెప్పిరి:—ఆదాయము చాలకున్న జలాంతర్గాముల నణచుటయు సంకసంతోచకముగ నుండలేదు. మధ్యధరాసముద్రము, ఆఫ్రికాదీప్తము సముద్రములందు పరాసువాకిని ఇటాలియనులకును పూర్వాధికారము గలదు. బ్రిటిషుదళములు వారి క్రింద పనిచేయవలయును. మిత్రమండలి నావికా సంఘముచా రొకేయుద్ధరంగము నేర్పరుచు కొనవలయు ననుమాత్రము సంకరించిరి. ఆసంఘులలో నొకదానికి నేనుబోలిని. మధ్యధరా సముద్రమునందలి బ్రిటిషుముఖ్య సేనాని అష్టిర లు కాల్లోర్సు గారి విమాన విధ్వంసక ప్రయత్నము లన్నిటిని పూర్తిగ నంగీకరించితిని. ప్రధానములగు జలాంతర్గామి విధ్వంసక ప్రయత్నములన్నియు కాల్లోర్సుగారి యాజ్ఞప్రకారము జరిగించుటకు చివరకు తీర్మానింపబడినది. మిత్రమండలి నావికాసంఘము వలన గలగు ఫలములలో నది మొదటిది. చాలాభాగకరమైనదియునగు.

మధ్యధరాసముద్రమున తాను చూడనేగిన సంకల్పిని చెప్పుచు తానచట వైమానిక నావికాయుద్ధ సంస్థాపనగాంచినియు, ఈయుద్ధమున మధ్యధరాసముద్రమున ననేకప్రజేతముల గావించునిమిత్రము బ్రిటిషువా రియేర్పాటు చేసి పదియు వివరించెను.

గ్రీకు దొరతనము వారు కొరగా బ్రిటిషు నావికోద్యోగులు గ్రీకు నావికా దళములను, నాకాశములను బాగుచేయుటలో వారికి సహాయ మొనరించు చున్నారు. మిత్రమండలి నావికా సంఘమువలన సమిత లాభ మొనగూడగలదనియు, ముఖ్యముగ త్వరలో ముఖ్యాంశములం దెదియో తీర్మానము చేయవలసి వచ్చినప్పుడు దానివలన మరియు నధిక సహాయము బడయుచున్నదనియు లయోజాను ఉద్యోగుల సహాయము వలన మిత్రమండలి నావికాదళములు పెర్ఫెక్టునుండి నిరంతరము సమాచారము చెలసికొనుమండ గలవనియు నతడు విశ్వసించు చున్నాడు.

బ్రిటిలియను యుద్ధనౌకలు.

మిత్రమండలివారి నావికోద్యోగులకు సన్నోద్యమము గలదని అతడు సెప్పించెను. యూరోపునకు చెందియుండు సముద్రములలోనికి మిత్రమండలి సహాయార్థ మంతలోనే ప్రజలు నౌకలును రాగలవనను నతడు ఆంగ్ల ఆమెరికా సభ్యులకు విశేషముగ ప్రకాశించెను. వర్తకయుద్ధనౌకల నష్టములొకను తగ్గిపోవుచున్నవి. ఫిబ్రవరి మాసమున ప్రపంచపు నౌకల బరువులో గలిగిన నష్టము నిరుటి సంవత్సరపు నష్టములో ౬౫ మున్నది. ఫిబ్రవరి 28 వ తేదీతో నంతకును గత అయిదుమాసములందును గలిగిన నష్టము క్రిందటి సంవత్సర మీ మాసము లుండె గలిగిన నష్టములలో పదియవ వంతు తగ్గెను.

కార్మికులబాధలు; నౌకానిర్మాణము.

జనవరిమాసమున ఇంగ్లండులో 58000 టన్నుల బరువు కట్టు నౌకలు మాత్రమే నిర్మింపబడినవి. ఫిబ్రవరి మాసమున తయారుచేయబడిన నౌక లంతకురెండు రెట్టిదికముగ నుండగలదని అతడు నమ్ముచుచున్నాడు. జనవరిమాసమున నట్లు తగ్గి పోవుటకు కార్మికబాధలే గొప్ప యవాంతరముగ నుండెను. ఇకలు తాము చేయగలిగినంత పనిని చేయవచ్చును. త్వరలో సభివృద్ధి గల్గించిన దానినప్రముఖులకు తగినరీతిని నౌకల నిర్మించి నేగాని ప్రబలమగునష్టము సంభవింపగలదు. రానున్న విశుమావర్షంలో బ్రిటను తాను నిర్మించిన నౌకలమీదనే యాధారపడి యుండగలదు. ఏలయున ఆమెరికావారి సహాయమున కావించినది చాలకాలమునకు గాని లభింపజాలదు. మొత్తముమీద బ్రిటిషువారు సంవత్సరమునకు 80 లక్షల టన్నుల బరువుకట్టు నౌకల నిర్మింపగలరు. ఈయంతయును దొరతనమువారు నావికా కార్మికులలో ప్రతివారికిని బాగుగ నాటవలయునెప్పు ప్రయత్నించుచున్నాడు. ఇందులకు ప్రజ తోలిని నిర్ణయపడగలదని తన కింతుకయు సంకల్పించుచున్నాడు. జలాంతర్గాముల బాధ ఆపబడెనుగాని ఇంకను పూర్తిగ ధ్వంసము చేయబడలేదు.

జలాంతర్గాములు నిరంతరము మరంతయుధికముగ ధ్వంసము చేయబడుచున్నది. ఇంకను అధికముగ ధ్వంసము చేయబడగలవని తాను విశ్వసించుచున్నాడు. జర్మను జలాంతర్గాముల నడపువారు సముద్రములోనికి బోవనొల్లకున్నారు. ముఖ్యముగ నుత్తరసముద్రము, ఉత్తరఅట్లాంటిక్ సముద్రము, ఇంగ్లీషు ఛానలు ఈయాడింటిలోనికి బోవుటకు వారింనుకయు సమ్మతించుచున్నారు. ఈసముద్రములందు నాలుగు జలాంతర్గాములలో నొకటి యింటికి మరొకటి దుర్బుటమగుచున్నది. ఇటీవల బ్రిటనులు సమైక్యములు జలాంతర్గాము లెంతవృద్ధియగు నిర్మింపబడుచున్నవో వాటి సంక త్వరితముగ ముంచివేయుచున్నారు.

ఇకమీద బ్రిటనులు మిత్రమండలియు మధ్యధరాసముద్రమునందలి జలాంతర్గాముల విషయమున వెక్కుడు జాగ్రత్తగ నుండవచ్చును. అచట జలాంతర్గామిసేనాను లలనట దీర్చుకొనబోవుచుండురు. (ఉత్సాహము). ముంచివేయబడినవడవల సుఖ్యము నిరంతరమంత వెంచిన ప్రజలకంత ఉత్సాహ మొనగునని వారు చెప్పుచుండిరి. వైనికుల దీసికొని పోవు పడవల నష్టములు తక్కువగనే యున్నవి. రాత్రిసమయములం దెక్కుడు నౌకలు ముంచివేయబడుచున్నవి. ఇవి దీపములను జాగ్రత్తగ దీసివేయ వలెనుటవలననే గలగుచున్నవి. చీకటి సమయములందు దీపముల నార్పివేయుట చాల అవసరము. మన జలాంతర్గామి నాయకులు నిరంతరము ఈసంగతిని చెప్పుచుండురు. రాత్రిలందు మన నావలలో విశేషముగ దీపముల వెలిగింతురట. ఇది మిక్కిలి అపాయకరము. అందుచే పత్రికలును నావికాధికారులును నావికుల కీ క్రింది సలహా సెల్లెప్పుడు సెప్పరుచుండురుగాక:—చెప్పిన మాటల వినుడు. జాగ్రత్తగా కేత్రు సంచారమును గనిపెట్టుచుండుడు. నౌకను పూర్తిగా గాఢాంధకారముయందు చేయుడు.

జలాంతర్గాములు విశేషముగ సముద్రతీరముననే సంచరించుచున్నవి. అందువలన రక్షకదళములకును, వైమానికదళములకును వాని నెదిరించుట తక్కుడు అవకాశములు గలవు. సర్ ఎరిక్ గడ్డిను గారు నావికావ్యవహారిని, యుద్ధనావికులను, ముఖ్యముగ విధ్వంసనౌకలు, సహాయార్థము వెంటనంటి పోవునౌకలను విశేషముగ ప్రకాశించిరి. నావికావ్యవహారిని ముగ మిత్రమండలివారిని దాటువలె కాచుచున్నది. (ఉత్సాహము.)

ఆస్త్రియన్ గారు.

సర్ గడ్డినుగారి యుపన్యాసాంతరము ఆస్త్రియన్ గారు లేచి ప్రధాననావికాధికారి యుద్ధనౌక లెన్సిఫోయింగ్, నష్టపరిహారార్థ మేమిప్రయత్నములు చేయబడినవో చెప్పుకుంటుటకు తమ విచారమును తెలిపిరి. ప్రతిమాసమునందును నిర్మింపబడవలయు నౌకలలో తగ్గువల గల్గించుటకును చింతించుచున్నాడు. ఎక్కుడు నౌకల నెట్లు సమకూర్చవగునో నట్టి ప్రయత్నము లొనరించుటకు నౌకాయంత్రు లండనున గట్టిగ ప్రయత్నింతురుగాక యని యతడు చెప్పెను.

డోవరు నౌకాయుద్ధము.

లండను, మార్చి 4:—18-2-18 వ తేదీన జరిగిన యుద్ధ సందర్భమున సర్ రోస్లిను వెమిసుగారు 10 మంది యుద్ధోగులకును 16 గురు నావికులకును పతకముల సొంతిరి. అవసరము కలిగినపుడు ప్రపంచమునం దంతటను నౌకాదళము సంసిద్ధమైన చందముననే కావలినౌకాదళము గూడ సింసిద్ధ మగునని నౌకాదళాధికారులకు తెలిసియే యున్నది. కేత్రువులు వైర్య సాహసములను చూపిరి గాని వారి యుద్ధ విధానము పరమనిరము. అట్టి విధానము లంతరించువరకును నివారణోపాయములు విరమింపబడవు. ఆవిధానము జర్మను నావికులకు గూడ నసహ్యముగనే యున్నదని మినుగా రనిరి.

టపా బుగీలు

లండను మార్చి 6:—22-1-18 మొదలు 12-2-18 వరకు వచ్చిన టపాబుగీలు చీనా దేశపు ఈస్టుఇండియన్, నాంకాను, ఉత్తరబోర్నియో, సరవాకు, సయూము, ప్రైయిట్టు సెటిలు మొంటులకు వెళ్లవలసినవి మునిగిపోయినవని పోస్టుమాస్టరు జనరలు ప్రకటించెను.

విజయము

లండను మార్చి 4:—ఈ యుద్ధము వివిధదేశములవారికి సంబంధించినది గాని కేవలము వైనిక నౌకాదళములకు మాత్రమే సంబంధించినది కాదు. కాన ప్రతి దేశమునను ప్రజల వైతికము సభివృద్ధి నొందించుటకు ప్రయత్నములు జరుపబడవలెను. క్రేడ్లతో మనము సరిగ పోయ జరిపినవో మనకు విజయము కలుగుట నిశ్చయమని జనరలు సర్ విలియం రాబర్ట్సు గారు లింకలనుతో నుడిపిరి. దేశీయు లందరు నత్యధికముగ గౌరవించుచున్న రాబర్ట్సు గారి కంటివారు కార్మికు లధికముగా నున్న తావుల కేగి యట్లుపవ్వనించినవో పరిక్రామికుల యందు నూతనకీర్తి యుద్భవించ గలదని చెప్పు మినిస్టరు గెజిట్టుపత్రిక వ్రాసినది.

అలాండు నందలి జర్మను నావికాదళము

లండను, మార్చి 7:—దెల్లినుండి ఇట్లు కంటివచ్చుచున్నవి. మార్చి 6 వ తేదీన అలాండు ద్వీపమునందలి ఎక్స్-రోవర్ల జర్మను నావికాదళము విడగెను. ఫిన్లండు సహాయార్థ విషయమున నాదళ మచ్చట కొన్ని దినము లాండునని సాధికారముగ తెలుపబడినది.

లండను, మార్చి 6:—మార్చి 11 వ తేదీనండియు లండను వైపున పత్రిక చందా మూడు వెన్నులు చేయబడుచున్నది. కాగితములు దొరకుట కష్టమగుటచే నిట్లు హెచ్చింపబడినది.

శ్రేయ కమిషనరులు.

లండను, మార్చి 6:—ప్రజలమందలమున సర్ ఎన్విలు మెయిట్లండుగారిట్లు చెప్పిరి. కెనడాలో నాల్గవ శ్రేయకమిషనరును నియోగింపవలయు నను సమస్య నతడాలొందించుచున్నాడు. తూర్పు ఆఫ్రికా కొక కమిషనరును నియోగింపవలయు నను సమస్యయు నాలొందింపబడుచున్నది. తక్కిన వాటిలో చక్రవర్తిగారి యధీనమున నుండు కలసదేశములకును సామంతదేశములకును ఒకొక్క కమిషనరు నియోగించుటకును ఆలోచించ బడుచున్నది.

రెడ్డండుగారి మరణము

లండను, మార్చి 6:—పిల్ల పేరులలో నేదయో యుద్ధ పడినందులకు కేత్రులు గావించిన పిచ్చుట రెడ్డండుగారు మరణించిరి. మొదట సతని స్థితి బాగుండెను గాని గుండె జబ్బు మురుగుటవలన నతడు మరణించెను.

ప్రజల మందలమున నారక తేదీని ప్రధాన మంత్రిగారు రెడ్డండుగారి చాక చక్రమును ప్రకాశించి వారి మరణమువలన సామ్రాజ్యమునకు ప్రబలనష్టము గలిగె ననిరి. ఆస్త్రియన్ గారును, వారి గుణ సంకీర్తనము గావించి వారి మరణము వలన సామ్రాజ్యము దాద్ర్యము నొందె ననిరి.

సర్. ఇ. కార్మసుగారు విశేషముగ చింతించిరి. విరిపూక స్వేచ్ఛ నువారు తమ విచారమును తెలుపుచు నొక తీర్మానమును చేసిరి.

దేశమంతయు రెడ్డండుగారి ఆశాలవరణమునకు మిక్కిలి శోకించెను. సాయంకాలపు పత్రిక అన్నియు తమ విచారమును తెలుపుచు ఆతని చరిత్రమును వ్యవస్థగ ప్రకటించినవి. ఆతని శేకాభిమానమును, నిన్ను ధీయును కుట్రల తగ్గింప ప్రయత్నించుటయు, వక్రత్వకీర్తి మొదలగు సద్గుణములు విశేషముగ కీర్తింపబడినవి. ప్రధానియు అన్ని కక్షలనాయకులను, పార్లమెంటునందలి అలప్తు సభ్యులను మిక్కిలి విచారించిరి. ఇతరులు ఫలముల సమధించుటకొరకు విశేషముగ కష్టపడి పనిచేయు వారలలో రెడ్డండుగా నొక రని చెప్పుమినిస్టరు గెజిట్టు పత్రిక వ్రాసెను.

జర్మనుల క్రౌర్యము.

లండను, మార్చి 6:—వెంజూపుగారు జర్మనుల క్రౌర్యమును గూర్చి యొక కథన వ్రాసిరి. ఒక జలాంతర్గామి జెల్లియము పడవపై రుపాకుల గాల్చెను. అందు నలుగురు నావికులందరి. నాయకునకు చెబ్బకలిరి పడవలో పడిపోయెను. పడవలోనివారు (బాధితుని కొడుకొకడు) ఇంకొక పడవలోనికిబోయిరి. ఆ కొడుకొకడు జర్మనులకు బలవంతమున తొడిపడవ సమాపమునకు దీసికొనిపోవలసిన వాడయ్యెను. పిచ్చుట నొక జర్మనుడు ఆబాధితుని రుపాకతో గాల్చిచం వెను. పిచ్చుట నొక బాంబును జేసి వారాపడవను దగ్గముచేసిరి. తక్కిన వారన్న పానములు లేక విడితబడిరి. పిచ్చుట ఇంగ్లీషు రక్షకనౌక ఆపాంతమునకు బోయివారిని తీసెను.

అందఱు, మార్చి 7:— నావికాధికారు లిట్లు చెప్పెను:—కాల్పున నను సామంతులకు మార్చి 1 వ తేదీని ముంచివేయబడినది. ఇద్దరుకొద్దరియును 45 గురు మనుష్యులును ముంచివేయబడిరి. ఇద్దరును తీరమున కావల ముంచి వేయబడినది. లార్చి 300 కన్నకు ముంచి దిగిరి. దానిమీద 400 పైనులును 150 నావికులు నుండిరి. అది సాయంకాలము 5 గంటలకు ముంచివేయబడినది. మొదటికాల్పు దోవలన నంతగనవచ్చు గలుగలేదని హతాశులు చెప్పెను న్నారు. 45 నిమిషము లైనపిమ్మట మరొక కాల్పుతో ఇం జను గదిరి పరులనే సేను. అచటివా రెవ్వరును తేసింపలేదని తోచుచున్నది. పదవల నేకము ముక్కముక్కలుగ చెడిరి పోయినది. అయినను స్త్రీయరుల దిక్కుముగ సంరక్షింపఁబడుచు నున్నది. ఇలాంతగ్గా ముంచివేయబడినది తెలియుచున్నది.

లాన్సుడౌను ప్రభువులేఖ.

అందఱు, మార్చి 7:—లాన్సుడౌను ప్రభువు నవంబరు నెలలో సంధిని ప్రాప్తమొందుచు లేఖవ్రాసిన పిమ్మట చాల విషయములు జరిగినవి. కాన దానికి బాల్పుగారును వారి వర్తమానము సంగీకరింపకుండుటకు చాల సాధారణము కనబడినది. ఆ కారణములను వివరింపట అవసరము. రాజనీతిజ్ఞుని నోట వెదలినంతమాత్రమునే లాన్సుడౌను గారా మాటలను విశ్వసించుట అసమంజసము. ఆతడట్లుచేసెను. కొంటుపార్టీ లింగు ప్రసంగము నాదామకూలమనుటలో మేము లాన్సుడౌను ప్రభువుగారిలో నేకీధవింపజాలమని డెయిలీ తెలిగ్రాఫు ప్రతిక వ్రాసినది.

నరియొక లేఖ

లాన్సుడౌను ప్రభువు డెయిలీ తెలిగ్రాఫు ప్రతికకు మరొకలేఖను వ్రాసెను. కొంటుపార్టీ లింగు చర్చ కరకాళమును మానెను. యుద్ధసంబంధుల రాయబారులు కలసిచర్చింపవలెననెను. ప్రెసిడెంటువిల్లును గారు వివరించిన 4 ధర్మముల ననుసరించి చర్చింపవచ్చుననెను. నిష్పాక్షికవర్తన ర్తి సంఘమువారికి సంతోషపూర్వకముగ సహకారి నయ్యెదననెను. తెల్లియమున జగ్గునోలో కలుపుకొనగోరుటలేదనెను. అట్టివోయవలకు క్రొత్తజేతలనిధులతో నిష్టాగ్రాహి లేకుండ వారుగారు కోరిన అంగీకారమెట్లు కలుగగలదు. హార్టిలింగు ప్రేమకేసు. అట్టివో నద్ది యిద్దరినాదములే సాధనములు. ంప్రీని వాడుకలో లేకపోలేదు. 4 ధర్మముల సంగీకరింపట వర్తకర్తలమాట పాటించునటకు పరిగ్రాహ్యములు. తెల్లియము విషయము న మాత్రము జర్మనులు మరతులను విధితులను నూచన తేలుచున్నది. తెల్లియమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ముండవలెనని 1-8-17 వ పోపుగారు వ్రాసెరి. అట్టి స్వాతంత్ర్య ముండునని పూచీపకుట దుర్బటముగాదు. అట్టిసందేహమును తొలగింపవచ్చును. తెల్లియమునేకాక ప్రాన్యమున్న గు జేకాగములనుగూడ వారిచ్చివేయవలెను. దీని ప్రెసిడెంటు విల్లునుగారుగూడ నూచించిరి. జేకాగమునకుంకల్పము లేదని జర్మను, రాజనీతిజ్ఞు లందఱును నుడిచిరి గాన ఒక జేకమువారి అధికారముక్రింద నున్న జేకముల నింకొక జేకము వారి అధికారముక్రిందకు మార్చుటలో చాలదిట్టములు కలుగ గలవు. అట్టి ప్రశ్నలు సంధిసభవారి కున్ననే పరిష్కరింపవలెదవలెను. అట్టిసభ ఏర్పరపబడునని లాయడుబార్డి గారు నుడిచిరి. జర్మను అధినేత్యముల ప్రశ్నగూడ నట్టిజే ఇంకొకన్న నెక లేదు చెప్పగలదు? ప్రెసిడెంటు విల్లునుగారు చెప్పినదానికంటె నెకరధికము చెప్పగలరని లాన్సుడౌను ప్రభువు వ్రాసెను.

జనరలు మాడుగారిని ప్రశంసించుట.

అందఱు, మార్చి 7:—మాడు సరికి 27000 పానుల విరాళమియ్యవలెనని పార్లమెంటు ప్రజలసభలో లాయడు బార్డి గారుపాదించిరి. మెసపాటేమియాలో జనరలు మాడు గారులేసిన సేవ కార్యకర్తలప్రదము, నుప్రసిద్ధము. అత్యధికము. ఎవరు సాంగ్లజేక ప్రభాగిరి అత్యధికముగ నుండవలెనో అచట నది అతి స్వల్పముగా నుండెను. గాలిపాలిని కదలుట కుటులమా రాలొంగిపోవుట నూయజాకాల్యరక్షణము మున్నగునవి జరిగి నవి. దుర్బలగు తురుష్క వైద్యములను నిట్టిస్థితి మనకు కలిగినవ సభాగృతి తూర్పుజేకమున ప్రతిబళాయనయను వ్యాపించినది. అది మహావృక్షముగ నేరుపారకముండే జనరలు మాడుగా రుటకీ సామ్రాజ్యమునకు కలుగ నున్న ప్రయలు పోనిని నివారించిరి. అతడు విజయమును బడెయటలేని గాక నియంత్రణతో నిష్పాక్షికముగ పరిశీలించి జరలుల విశ్వాస

మును మారగొనెను. అతడు విషయమే అతని మరణమునకు కారణమైనది. ప్లేగు వ్యాపించిన ప్రాంతమున కత దాహూ తుడై మాట తిప్పివేయలేక వెళ్లెను. తనతోకూడ నున్నవారి నెట్టి ఫలహారములను పుచ్చుకొనవలదని అతడు వాదించెను గాని అతిధ్య మొసంగినవారి కాగ్రహము కలుగునేమోయని తాను మాత్ర మారగించెను. ఆ పాపపాత్రములనునే వికూచి క్రిమి లతని కరిరమున చేరినది. మరికొద్ది దినములకే అతడు మృతిమొందెను. అత డీ మహాసమరమునందలి మహా వీరులలో కొకడుగా నిగంతరము సృరింపబడుట నిశ్చయము. అతని సామర్థ్యమేగాక సద్వర్తనముగూడ ప్రశంసనీయును. జనరలు మాడు విజయమునకునే మెసపాటేమియాకు ముంచిస్థితి కలిగినది. విజయదయ్యను నిరుపద్రవి కారియైనది జేత అతడొక డేయనిబాద్గాడు నగరవాసు లాతని నిగంతరమును సృరింపగలరు. సర్ బాను ఆల్బర్డు కోర్కెగారు సామగ్రుల నత్యధికముగ నతని కందచేసిరి. సర్ విలియం రాబర్ట్సును సర్ చార్లసు మక్రోగారు నేనల నధికముగ పంపిరని నేనెరుగుదునుగాని క్రొత్తులుకూడ చాల నేనలను సమకూర్చుకొనిరి. జర్మనుల యువదేశము ననుసరించి వారచట కందకములను త్రవ్వెరి. అచట తురుష్కుల కంకాయ ననుకూలము. మనకంతయును ప్రతికూలము. ఇట్టిస్థితిలో మాడుగారి ధీకృతియు నేనలవాహుకృతియు నుపకరించెను. విజయము నతడు బాగుగా నుపయోగించి దేశము నశ్వేషించెను. అందువలననే క్రొత్తులను తరిమి యోడించి నశింపజేసి బాద్గాడును పట్టుకొనట చేతారిని. మన క్రి ప్రావీణ్యమునందంతటను వ్యాపించినది. అది చాలముఖ్యవిషయము. జనరలు మాడు తమ ఆశల నడుగంటుచేసెనని జర్మనులు గ్రహించిరి. వారి నేనానులలో నున్నస్థితిగోడు మరల పరాక్రమింప బూనెను గాని ప్రతివీరుని మహాకృతిని గుర్తించి వారు మానుకొనిరి. అతడు పేదరికమున మృతినొందెను గాన నతనికి ప్రీయతములును అత నివలన పోషింపబడవలసినవారును దారిద్ర్యముపాలు గాకుండ మనము జేయవలెనని లాయడుబార్డి గారుపాదించిరి. అన్వీక్షుకుగారు రాజాలకపోయినందున మెకన్నా గారు నమనించిరి.

రెడ్డుండుగారు.

లాయడు బార్డి గారు రెడ్డుండుగారిని గూర్చి చాల ప్రశంసించిరి. అతడు సర్వసమర్థుడై సామ్రాజ్యమున నెట్టిపదవి కై నగర్తుడై యుండెనుగాని స్వదేశముకొరకు సర్వమును సమర్పించెను. అతనిసంకల్ప మి సేవకుండనే అతడు మృతిమొందుట సంతాపకరము. అతనిమరణమువలన నైర్లండునకు మాత్రమే గాక ఆంగ్లదేశమున కంతకును వచ్చుము కలిగినది. ఇంగ్లాండు విల్లండు దేశీయులకు సఖ్యముకలుగరలెనని అతడు కోరెనని లాయడుబార్డి గారు నుడిచి అన్వీక్షుకు గారుగూడ చాలప్రశం. సిందిరి. హోమరుాలు విషయమున రెడ్డుండుగారు సర్వ సమర్థులు ము గా విం చి రి ని రి. రెడ్డుండు గారు నాకు ప్రతికూలు డైనను సర్వసమర్థుడు సద్వర్తనుడు. అతని మరణ మధిక సంతాపకరము. అతనికిని నాకును ఏనాడునొక్క పదమవ్యాజ్యమైన జరుగలేదని సర్ ఎడ్వర్డు కార్నెసుగా రనిరి. విల్లండు సంఘమువారు సంతాపమున వెల్లడించుచు తీర్మానించి అంత్యక్రియలు జరుగువరకును ఆలోచనలను నిలుపు చేసిరి.

మిత్రమండలి నాకలు

అందఱు, మార్చి 6:— ఈ వారమున 2005 నాకలు వచ్చినవి. 2209 నాకలు వెల్లినవి. 1600 టక్కులకు వైసెన్సుచి 12 ను తక్కువది 6 ను మునిగినది. 6 తప్పించుకొనివచ్చినవి.

సర్ బానుజెల్లికోగారి బరతరపు

అందఱు, మార్చి 6:— ప్రజల మందిరమున నావికా వృత్తాంతమును చెప్పవలెను సర్ ఎడ్వర్డు కార్నెసుగారు తా నప్పుడు యుద్ధ మంత్రులములోని వాడయ్యు సర్ బానుజెల్లికో గారికి బరతరపు చెప్ప విషయము గూర్చి తన్ను సలహా చేయ లేదనిరి. జెల్లికోగారియం దాసమయమున ప్రజల కమిత విశ్వాస ముండెను. వారికి బరతరపు చెప్పట దేశమునకు చాల హానికరము.

వారికి బరతరపు చెప్ప తీర్మానించుటకు తానే పూచీ కర్తయనియు అవిషయమును గూర్చి తాను యుద్ధమంత్రులగ సభ్యులు కొందరితో సాలొందించెనయ్యు గడిగా తొప్పకొనిరి. జెల్లికోగారిని తీసివేయుటకు మంత్రులము నా రెల్లె పూచీపడ జనరలును లేదని బోనగ్లాగారు చెప్పిరి. అకాళాధికారియే వానియందలి మాత్తులకెన్నిటికీ నుత్తరపాది. జిస్సిఫ్టు ట్టు బోకతరపు కాటమున సర్వసాధారణ, సైనికాధికారి

వగ్గాధ్యక్షుడును మంత్రులమువారి సలహా లేకయే తొలగింపబడిరి. జెల్లికోగారి వంటి విషయములలో ప్రధానియూ, మంత్రులగ్గాధ్యక్షుడును బాధ్యత వహించిన బాలుని అతడు పలికెను.

అసమయమున సర్ ఎరిక్ గడ్డిసుగారు తాను పూచీ మీదనే ఈ పనిని గావించినట్లు బంగీకరించిరి. ప్రధాని అతని యభిప్రాయమునే గలిగియుండెను. నావికావర్గమున గానింపవలయు మార్పులలో తనకెప్పుడు నెట్లినూచనగాని బలాత్కారముగాని గలుగలేదనియు నతడుపలికెను.

పిమ్మట బోనగ్లాగారు మరల తమ వాదనమును చెప్పెను చివర నిట్లుచెప్పిరి. నావికావర్గ పు మార్పులను గురించి ప్రతి కలలో వ్రాయబడిన వ్యాసముల విషయమున తానుగాని దొర తనపు టుద్వోగ్గోయు లితరులెవ్వరునుగాని యేమియు బోక్యమును గలిగించుకొనలేదని లాయడుబార్డి గారు రహస్యముగ నన్ను నమ్మించి చెప్పిరి.

నావికావర్గమువారి తీర్మానము ముంచిదని జెల్లియెర్న గారు చెప్పిరి. జెల్లికోగారు పోవుటవలన దోవవర్తజలాంత గ్గాములు నిలపివేయబడినవి.

అందఱు, మార్చి 6:— నేటి సాయంకాలము పరానువా రిట్లుప్రకటించిరి. కార్మిచీయెమ్ము ప్రాంతములందు అన్వీక్షు ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను. నిన్నరాత్రి అవశ్యానువనము నుండి క్రొత్తులు మాకందకములమీద దాడులకొనరింప మా ఫిరంగిదళములు నివారించినవి. నేడు అవశోరు, కోయూమాం టుప్రాంతములందు మాపంత్తులను క్రొత్తులు తరచుగ ముట్టడించుచు వచ్చిరి.

ప్రామ్ము

పరానునాకలు.

అందఱు, మార్చి 7:— 865 నాకలువచ్చినవి. 748 వెల్లినవి. 1600 తొపుచి రెండుమునిగినవి. 4 తప్పించుకొని వచ్చినవి.

ప్రామ్మురంగము

అందఱు, మార్చి 7:— నెంటుక్కింటుకు, బోయనీరరు, కేంలే, ఇప్రెసుల యొద్ద క్రొత్తు లధికముగ ఫిరంగులను కాల్చిరి. రిరికి ఈకాన్యమున మేము రైలు గట్టుమీద బాంబులను వేసితిమి. మాడు క్రొత్తుమీదనులకు కూర్చితిమి. మా విమాన మొకటి కనబడుటలేదు. రాత్రి మావిమానములు ఇంక లభ్యనవ్వరు రైలుప్రేషను విమానకాల నెంటుక్కింటుకుల మీద బాంబులను వేసి మరలివచ్చె నని జనరలు హేగుగారు ప్రకటించిరి.

ఇటలీ

ఇటలీరంగము

అందఱు, మార్చి 4:—జర్మనులు వెనుకకు పోవుచున్నారని అస్థియావా తొంటరిగా పోరు తలంపుతో క్రొత్తనేనలను తూర్పునుండి కొనివచ్చుచున్నారని రోము నుండి తలలివార్త వచ్చినది.

జపాను

జపాను ; అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు.

వాషింగ్టను, మార్చి 6:— నైజేరియా వ్యవహారములందు జపాను ప్రవేశించుటను గూర్చి అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములవారు జపానుతో నెట్టి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను నడుప లేదని సాధికారముగ తెలుపబడినది. అమెరికావా రెట్టి యభిప్రాయములైన తెలివిన వధ్యరర్తిగ పనిచేయుచున్న ట్రిటనునకు తెలుపబడగలవు.

జపానువారి ప్రవేశమాగత్యమును మొదట స్థిరపరచి జపాను వారట్లు ప్రవేశించిన రుష్యాకు నైతికముగ నెట్టి బాధగలుగునో యని అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల వారు ప్రప్రథమమున సాలొందించుచున్నారు. ఈ సంగతి జపాను నకు తెలుపబడినది. అమెరికా సమర్థించవలెను. సమర్థింపకపోవవలెను. అనుమృతిని తెలుపవలెను. అంజననీ జపానవృద్ధి అమెరికావారి స్నేహప్రేమని గ్రహించినది. మరియు తాము జేయవలసినవి పూర్తిజైన పిమ్మట స్వాధ్యయగోర టుండజేసిన వనిని పిమ్మట నమెరికాప్రవేశింప గలవని బాట తలచుచున్నారని.

అమెరికా

అమెరికా ప్రతి.

లండను, మార్చి 8:— టైమ్స్ పత్రికయొక్క మాంధ్యపు విశేషములు వ్రాయుచున్నాడు "అమెరికా ప్రతి" పత్రికను తీసివేయుటకు పోయినందున నెలలు బోధవారు వాటిలో సగము మాత్రమే గొప్పగా తీర్చిదిద్దినది. దొరతనమువారికి పోయిన ప్రతి మాత్రమే పూర్తిగా పంపిణీయవలెను. అమెరికా ప్రతిని వదులుకులన వచ్చుచుండేది నాలుగో పదియవ వంతు తగ్గిపోయెను. అయిన నిండువలన ఈ ప్రతిని వచ్చుచుండిన నాలుగవ కట్టివచ్చుచును గలగలను.

రష్యా

రష్యా రంగపు ప్రముఖత.

లండను, మార్చి 8:— జర్మనీవారు రెండు మాన్యులను నిశ్చయించిరి. జర్మనీలో అన్నాకులైన ప్రజల ఆర్థిక బాధలు వారు రష్యాలో నిపుడు చేసుకొనిన సంధిని సరకుచేయబడరష్యా పశ్చిమ రాష్ట్రములలో జొరబడి ఆహారపదార్థములను తీసికొని వచ్చుటకు నిశ్చయించిరి. వీలయిన ప్రజల ఆహార పదార్థముల నేమియు సుంకముండ దొరకిన వాని నన్నిటిని నేలకే యుపయోగించు చున్నారు. పశ్చిమ రంగమున వారి అకస్మాత్తులను రష్యాలోని వై నాధారపడియుండును. ఇదిగరకు జర్మనులకు లోబడిన ప్రజలలోని సామగ్రిలను వారు తీసికొని పోయినట్లై యిపుడు రష్యాలో గూడ వారు తీసికొని పోయెదరు. పశ్చిమరంగమునందే జర్మనుల ప్రయత్నములు విఫలమవుచున్నవి. వారచట సైనికులు నవ్వుముగాకుండ యంత్ర సామగ్రిల నధికముగ నుపయోగించెదరు. లేనిపో యెరుగులోకంటె నివట వారి కధికమగు నవ్వుము కలుగగలను. మార్షలు హిందెనుబట్టి మొదటినుండియు రష్యా రంగమునే కోరుచున్నాడు గాన రష్యాను నశింపజేయునని నది ఆశకులైరి. జపానువారు దాని నెరిగి సంసిద్ధులుగానే యున్నారు. జర్మనులు విమానసమరమున కోడిరి. వారికి ప్రాప్తమగు వివరములను తెలిసుకొనుటకు దాడులే సాధనములు గాననే వారు దాడి నలుపుచున్నారు. రష్యా రంగమునందే నేలను తెచ్చుట నిలిచిపోయినది. రిలక్షులనుండి జర్మనులను పశ్చిమమునకు పంపిరి. పశ్చిమరంగమున నసమర్థులగువారిని రష్యా రంగమునకు పంపి ఆచటి సమర్థులను పశ్చిమరంగమునకు కొనివచ్చుచున్నారు. ఈసంవత్సరమున నిట్టినిధానమే జరుగును. ప్రాప్తమగు అమెరికావారు మంచిపని చేయుచున్నారు. సైనికులకు చురుకుగా నేర్పుచున్నారు. వారు క్వరగా నేర్చుకొనగలిగి యున్నారు. మిశ్రమందలివారందరను నిశ్చిరులుగానున్నారు. జర్మనులు 20 నెలల క్రితము నిజమగుపొరు సరిపిరి. అచట 100 ప్రాణములయందోడిరి. అనవ్వుమున వా రెప్పటికిని మరల పూర్తిచేయవలెను.

పం తెనలను పాడుచేయుట

వాషింగ్టను, మార్చి 8:— బయోకలుసరకు చీనా రంగములకు మధ్యరష్యా వారు నైలునం తెనలను ధ్వంసము చేసిరి.

కయజరుతంతి

రష్యాలో సంధి జరిగినందులకు నేల నభినందించుచు వైరమును కొనియాడుచు కయజరు సాక్షిని రాజునకు తంతి వార్త నంపెను.

జర్మను సేనలు

జర్మనీ సేనలు జానుబర్గ్ లిరినా, కోమలు బ్రియన్ స్కూలలో నింకను పొరువును విగాన యుద్ధము నిలుపబడినదారేదాయని రష్యాజనరలు క్రిమికో జర్మను సైనికాధికారులకు తంతివార్తనంపెను రష్యావారు ప్రకటించిరి.

జర్మనీ

బ్రిటను; హాలండు

హీగు, మార్చి 8:— ఇసుక విషయమున పరిశీలించు యి విషయజ్ఞులను బెర్లినులోని కిపుడు హాలండువారు పంప బిలులేరు. మేము ప్రస్తుతము సరకులను హాలండుగుండ కొనిపోవుట జూని 1 నెలపని జర్మనులు తెలిపిన నిజకార్యాలు అనునాన ప్రకటించిరి.

స్పెయిను

స్పెయినులో మరణముల వైవచ్చుము.

లండను, మార్చి 8:— స్పెయినులో మరల నింకొక విషయము సంభవించెను. సైనికాధికారులకు, నీటిలు అధికారులకు

కారులకును గలవాములు జరిగినటులు తంతివార్తలు తెలుపుచున్నవి. వార్త లింతవర కాపి చేయబడినవి. జాను నెలలో దొరతనమువారి యధికారమును తొలగించిన సైనిక సంఘములను పార్లమెంటు అధికారము లేకుండ నెలకొల్పబడునని సైనికాధికారులు పట్టుపట్టి కోరుటయే ఈ కలహమునకు కారణము. సైనికపు మంత్రి సైనికాధికారుల పక్షమున నున్నట్లు తెలియుచున్నది.

జర్మనీ; డెన్మార్కు

అమస్టర్డము, మార్చి 7:— ఇగోటి మొదీనుండి దోపిడల గొనుచు వచ్చుచుండిన జర్మనుల నిర్బంధించుట వలన డెన్మార్కువారు యుద్ధ ప్రకటనము గానింపబడునని జర్మను వార్తాపత్రికలు వ్రాయుచున్నది.

జలాంతర్గాము తెక్కుడు ఓడల ముంచివేయుట.

లండను, మార్చి 7:— నౌకా సాంఘాతిక సభవారిక సభను గావించిరి. ఇంచితపు ప్రభువుగారు సభాధిపత్యమును వహించి ఇట్లు చెప్పిరి:— ఏకొలదిని మన ఓడలు ముంచివేయబడుచున్నవో ప్రజలు గహించినట్లు గనింపకున్నది. యుద్ధారంభమునండియు నిర్మించిననౌకలు పోయిన నౌకల పాటిలేదని నవ్ జాను ఎల్లరమానుగారు చెప్పిరి.

తల్లితనమారుని గూర్చి మేజిస్ట్రేటుగారితో రిపోర్టు చేయుట:— కొలంబోలో నౌకద్రవిడుడు జైలులో నిడబడిన. వానిభార్య నిలువజేయబడిన వైకముతో తనకుమారుని సంతకించు కొనుచు కాలయాపనము చేయుచుండెను. ఎనిమిది సంవత్సరములు వయస్సుగల యా బాలుడు తనతల్లిమాటను పెడచెప్పి ఆమెను మిగుల కష్ట పెట్టుచుండుటచే నామె తనకుమారునిగూర్చి మేజిస్ట్రేటుగారితో రిపోర్టు చేసెను. నీతండ్రి జైలులోనున్నాడు. నీవు నీతల్లిని అతికష్ట పెట్టుచున్నావు. నీవును నీతండ్రితో జైలులో నుండరలెనని నీకుకోర్కెగ నున్నట్లు పడుచున్నది. వీనికేమి చెప్పెను అని మేజిస్ట్రేటుగారు వానిని ప్రశ్నించిరి. ఇటుమీదనుండియు నేను నాతల్లి మాట ప్రకారము నడచెదనని బాలుడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. వానిని పాఠశాలకు పంపుమని మేజిస్ట్రేటు గారామెతో జెప్పిరి. వాడు పాఠశాలకు బోడు. పాఠశాలకు పోవుటకు బడులుగ జేసలు పట్టుటకు ధరుగల్గునని ఆమె చెప్పెను. ఇటుమీదట నీవు నీతల్లి చెప్పిన ప్రకారము చేయనియెడల నీకుగూడ నీతండ్రి గతియే సంభవించునని మేజిస్ట్రేటుగారు వానిని భయపెట్టి పంపివేసిరి.

Burma

RANGOON, March 7.

Gross amount of Burma's "Our Day" effort is nearly Rs. 9,14,000. The allotment to the Central Fund amounts to about Rs. 6 lakhs and the Burma Red Cross 3 lakhs.

RANGOON, March 7.

Details have been received from Hongkong of the earthquake disaster at Swatow. All native quarters were demolished and European quarters extensively damaged. Death roll is understood now to be two thousand. Most of the Europeans took refuge on ships.

Rangoon Tamil Dravidian,
Madras Government Action Appreciated.

RANGOON, March 7.

The Rangoon Tamil Dravidians at a public meeting decided to send grateful thanks to the Madras Government for allotting land, and house sites to the down trodden Dravidian labourers in that presidency and protested against the mischievous efforts of Tanjore Mirasdars and their Brahmin allies in resenting the Government's order. The Rangoon Dravidians look upon these activities to obstruct the amelioration of their compatriots with great alarm and disgust.

Shew Madaw Pagoda

Rebuilding of Damaged Top.

RANGOON, March 7.

Shew Madaw Pagoda Pegu, a noted golden Buddhist shrine, supposed to have been built 500 years ago in the time of Gautama Buddha and containing two of Buddha's hairs was seriously damaged last July by an earthquake which caused the bonnet or top to crash down. The rebuilding of this pagoda, has since occasioned eight months controversy and is now settled by the Superintendent of Archaeology, Burma, and the P. W. D. Engineer of Pegu who decided to rebuild the top in reinforced concrete to a height of 297 feet. The work will cost about 5 lakhs and will take three years. Nearly three lakhs have already been subscribed by devout Buddhists.

South India

Cholera Outbreak.

HYDERABAD, March 7.

Cholera has broken out in Hyderabad City, and Qadarghat. The total casualties from the 1st March are 108 attacks and 74 deaths.

Municipal authorities aided by the Government are taking every precautionary measure to check the spread of the epidemic. The infected area and environs are declared out of bounds for the British troops in the section.

Punjab

The Press Act,
Indian Journalists' Resolution.

LAHORE, March 7.

At a meeting of the Indian Journalists, held to-day at the "Observer" premises in commemoration of the Press Act day, under the presidency of Mr. K. N. Roy, Editor of the "Tribune," the following resolution was passed unanimously:—

Resolved that this meeting of Indian journalists of Lahore in commemoration of the Press Act day, places on record its most emphatic protest against the continuance on the Indian statute book of such an obnoxious measure as the Press Act (1 of 1910), the drastic and unwarrantedly harsh administration of which in the hands of an unsympathetic and highly sensitive bureaucracy has proved a real bar to the expression of free, honest and independent opinion in the press and appeals to His Excellency Lord Chelmsford in the interests of liberty of the press and of the public, either to immediately repeal this measure or to introduce such substantial modifications in its provisions as would afford sufficient scope for ventilation of honest opinions and bona fide criticism and would also impose a judicial check on the powers of Executive Officers administering the Act thereby enabling those aggrieved by its operation to obtain on their grievance the verdict of the highest tribunals of the land.

Central Provinces

The C. P. Council.

NAGPUR, March 7.

At the Legislative Council meeting to-day there were 263 questions to be answered. After the disposal of these the Municipal Amendment Bill permitting levy of terminal tax in the place of octroi where the latter existed was passed. The motion to refer the Local self-government Bill to the Select Committee then came up for discussion. The Hon'ble Mr. Kelkar and Rai Sahab Thacker though they recommended the postponement of the consideration of the Bill till the promised constitutional reforms had taken shape did not seem to oppose the reference to the Select Committee. Some other members also spoke in support, but the three Berar members and one or two others opposed. The Hon'ble Mr. Hullah then explained how in the interests of those very reforms the widening of the electorate and more money for the education of persons composing those electorates were immediately necessary but he announced that in view of the opposition shown the Government had decided to withdraw the bill. The decision of the Government seemed to have come upon many non-official members as a surprise.

The Hon'ble Sir Benjamin Robertson before granting leave for the withdrawal of the motion gave a short history of the measure. He said that the Government's intention was to broaden the electorate and to give them additional resources immediately. He regretted the opposition shown but agreed to postpone consideration of the measure. The Hon'ble Sir Bin Chandra Bose said that non-official members who opposed had been very unwise killing the measure. He dissociated himself from it. The village sanitation Bill was also for the same reason withdrawn.

Stop-Press Telegrams.

LONDON, March 7.

A Wireless German Official Communique says: Our positions on north bank of Lys were subjected to violent burst of firing. In pursuance of Finland's request for assistance, German troops have been landed at the Aaland islands. Peace negotiations with Rumania commence immediately.

Marshal Haig's communique this afternoon says:—We repulsed a raid under cover of heavy barrage east of Epehy and also attempts south-east of Boisgrenier and east of Poelcapelle. Enemy's artillery showed considerable activity at dawn in Neuvechappelle sector.

The Press Bureau states that Lord Rhonda has empowered Local Food Committees to regulate the retail sale of any article of food and to fix the quantity which may be consumed.

This afternoon's French Communique reports fairly violent bombardments in the region of Reims in the direction of Prunay, in the sector of Marquises, in Champagne and in the region of Lingevauviolu in Voages.

NEW YORK.—A telegram from Buenos Aires says that Argentine Government is sending back Ambassador to Washington Naon resigned on January 4th opposing Argentine's Neutrality in face of Luxburg disclosures, and his return is interpreted as indicating cessation of neutrality of Argentina, which will now probably reserve her exports for the Entente in exchange for coal and financial support in developing her industries.

NEW YORK. Democrats have won four Congressional bye-elections in New York, giving Democrats control in the House of Representatives, where the Republican majority was hitherto one.

(ASSOCIATED PRESS).

BOMBAY, March 8.

An Ahmedabad correspondent says: The lookout of weavers in local mills continues for the last eleven days. Mr. Gandhi is addressing large meetings of mill hands every evening. They are advised to behave in an orderly manner and not to return to work unless the millowners consent to grant increases of their wages by 35 per cent demanded by them. The agitations have so far conducted themselves very well and no breach of peace has occurred, thanks to the excellent police arrangements. The millowners have published a statement of their case. They were tired of the behaviour of the operatives. Their desire is to bring the operatives under discipline and at the same time to set justly to them.

The Great War.

(c)
(Reuter's Agency)

Great Britain

Lord Lansdowne's Second Letter.

A Peace Negotiations.

LONDON, March 7.

Lord Lansdowne in another letter to the "Daily Telegraph" says:—He thinks that Count Hertling's speech marks a perceptible advance in discussion. It contains, firstly, a distinct expression of wish that responsible representatives of Belligerents should hold an intimate meeting for discussion. Secondly an admission that general peace can be discussed on the basis of President Wilson's four principles. Thirdly, an assurance that the Chancellor would joyfully greet and gladly co-operate in an impartial court of arbitration and fourthly an intimation that Germany does not think of retaining Belgium or of making it a component part of the German Empire. Lord Lansdowne commenting on the above, asks how is it possible to reach a preliminary agreement of which Mr. Balfour spoke without preliminary conversations at a small informal meeting of authorised persons not Plenipotentiaries such as Lord Lansdowne thinks. Count Hertling means otherwise. There seems nothing for it but the continuance of Cross Channel and Trans-Ocean dialogues which are possibly not without use. Lord Lansdowne considers that Count Hertling's acceptance of the four principles is satisfactory so far as it goes, and welcomes Count Hertling's assurance that he will co-operate to realise a Court of International Arbitration. As regards Belgium which is properly regarded as a test case Lord Lansdowne admits that Count Hertling's language certainly suggests the imposition of terms, which would prevent Belgium regaining her independence. Therefore Lord Lansdowne examines the Papal note of 1st August 1917, which Count Hertling quoted and says, that the material passage is "Plainly there must be complete evacuation of Belgium with a guarantee for her full political, military and economic independence". Lord Lansdowne thinks that it should not be difficult to satisfy Count Hertling if such a guarantee is really all that he requires to prevent Belgium becoming the jumping off ground of enemy machinations. Lord Lansdowne hopes that Count Hertling, in the course of his "Dialogue" which will doubtless be continued, will tell us whether that is his meaning or whether wholly different designs not hinted at in the papal note were in his mind, when he penned this somewhat fortunate phrase. The point requires clearing up, because if Count Hertling's overture has been turned down this is doubtless largely due to the interpretation placed upon his reference to Belgium. With an International Court working the neutrality of Belgium is not likely to be abused which Count Hertling apprehends. Lord Lansdowne is unable to see why the dialogue should not be usefully continued or even allowed to lapse into intimate discussion. He points out that there is a basic agreement as regards the four principles and the International Tribunal and he believes regarding Belgium concerning which we are certainly going to have no hump. The Restoration of Belgium is of course as President Wilson puts it, "The healing act" but it will be necessary to insure that similar treatment is extended to areas in France and elsewhere occupied by the Central Powers. One German Statesman after another has disclaimed the policy of conquest and annexation but difficulties are much more formidable, when we approach the claims for transfer or territory from one Power to another. Lord Lansdowne thinks it is inevitable to submit questions of the latter class to the Peace Congress which Mr. Lloyd George said would be held at the close of the war. Lord Lansdowne concludes "Mr. Lloyd George added special suggestion in which President Wilson apparently concurs that the question of German Colonies is one of extreme difficulty and delicacy and should be reserved for such a Congress. Does any one oppose that these questions could be settled and in reasonable time while war is raging? Can we do more now than lay in advance the principles upon which the Peace Congress would deal with them, and can we improve upon those which President Wilson has proposed and which both sides apparently are not indisposed to accept?"

Lord Lansdowne's Letter Condemned.

The Way to Peace is More War.

LONDON, March 7.

The "Daily Telegraph", commenting on Lord Lansdowne's letter points out that considerable events have happened since Lord Lansdowne's November letter culminating in Russia's acceptance of a humiliating peace. The only way in which Allied statesmanship can confront that fact is by stiffening its spirit and firmly facing the prospect of the prolongation of war. That is Mr. Balfour's way and the way of the vast mass of Mr. Balfour's fellow countrymen.

It is surely unnecessary to recapitulate many obvious reasons in support of Mr. Balfour's view that basic agreement is very far from having been reached. It is enough to repeat that statesmanship cannot expect to have its mere word taken as Lord Lansdowne apparently does, when it professes liberal and enlightened political aims. We are quite unable to accept Lord Lansdowne's view that Count Hertling's speech marks a perceptible advance in discussion.

Mr. Lloyd George's Tribute to General Maude.

He Dies of Cholera in the Cup He Drank.

Greatest General and Greatest Administrator.

LONDON, March 7

Moving the grant of 25,000 Sterling to Lady Maude in the House of Commons to-day the Premier said that the services General Maude had rendered the Empire in Mesopotamia were distinguished, far-reaching and per-

manent in their effects. He found the British prestige at a very low ebb in a quarter of the globe where prestige counted very much. The Premier recalled the evacuation of Gallipoli, the surrender of Kut and the defence of the Suez Canal against an inferior Turkish army and said that this tale of humiliation spread through every bazar in the East and grew like a tree before it had ripened into irreparable mischief for the Empire. The genius of General Maude changed and restored the position. General Maude's real greatness was displayed in the use he made of victory, he showed as much wisdom as an Administrator as skill in Generalship and while ruling firmly he won the esteem and affection of Arabs not only by the equity of his rule but by his intelligent sympathy. He died a victim to the inbred courtesy of his fine character. He visited a plague stricken area at the invitation of its inhabitants and who were anxious to welcome him for his many kindnesses, and though he had forbidden his escort to eat or drink, he ran the risk himself rather than offend his hosts. There was cholera in the cup and he died in a few days. General Maude would always be remembered as one of the great figures of this war not only for his achievement, but for his character. The Premier was certain that the whole course of history in Mesopotamia would be changed for better owing to General Maude's victory and rule, (Cheers) and his name would always be cherished by the inhabitants of Mesopotamia as those of a gentlest conqueror who ever entered Bagdad.

Mr. Lloyd George said he knew well how much General Maude's success was due to the reorganisation of transport service by Sir John Alfred Keogh and the reinforcements poured in by Sir William Robertson and Sir Charles Munro but the enemy also had time to reinforce and strengthen his defences. The ground lent itself to entrenchments which have been constructed under the advice and direction of German engineers. The Turk was fighting his best in a climate which suited him but it did not suit us. Against these obstacles the genius of General Maude and the valour of his army triumphed. The highest proof of his Generalship consisted not so much in winning a victory as in its exploitation. No man made better or wiser use of victory than General Maude in his pursuit and defeat of the enemy's army, which ultimately destroyed it, and which ended in the dramatic capture of Baghdad, which resounded throughout the East. It was one of the finest feats of Military history and it had magical effects upon the fame and position of Britain throughout the East. The Germans realised that General Maude had shattered their cherished dream. One of their ablest Generals attempted a reconquest but the enterprise was abandoned very largely owing to the enemy's appreciating that they were confronted by a leader of exceptional resource and power (cheers).

Mr. Lloyd George continued that General Maude died poor, and the least that the Country he had served so well and for whose service he gave his life could do, was to see that those he loved and who depended upon him should not in any way be left in penury.

The Mckenna, in the absence of Mr. Asquith, seconded the motion which was carried unanimously.

Dismissal of Sir John Jellicoe.

Revelations in Parliament.

LONDON, March 7.

In the course of the debate in the House of Commons on the naval estimates Sir Edward Carson stated that he was not consulted regarding the removal of Sir John Jellicoe although he was then a member of the War Cabinet. He declared that Sir John Jellicoe when he left the Admiralty had the absolute confidence of the fleet and his dismissal was a national calamity.

Sir Eric Geddes admitted that he was responsible for the decision to remove Sir John Jellicoe. He consulted certain members of the War Cabinet on the subject.

Mr. Bonar Law did not agree that the whole War-Cabinet should have taken responsibility for the removal of Sir John Jellicoe. The Minister in charge of the Department was responsible for changes in it. During Mr. Asquith's Government the Commander-in-Chief in France and the Chief of Staff were changed without members of the Cabinet being consulted. Mr. Bonar Law stated that in cases like that of Sir John Jellicoe responsibility must be divided between the Ministerial Head of the Department and the Prime Minister.

Sir Eric Geddes interposed saying that he acted entirely on his own initiative the Premier concurring in it. No suggestion or pressure was ever put upon him to make any change at the Admiralty.

Mr. Bonar Law concluded by saying that Mr. Lloyd George privately assured him that neither the Premier nor any member of the Government had anything whatever to do with the press articles referring to the Admiralty changes.

Mr. Bellairs said that the Admiralty was right in its decision. One reason for Jellicoe's going concerned the successful closing of the Straits at Dover. Since Sir John Jellicoe left the Straits has been closed to Submarines.

The Naval Estimates.

The First Lord of the Admiralty's Speech

LONDON, March 7.

The slightest visible light is an excellent target enabling an invisible submarine to secure a good attacking position. Our submarine commanders were constantly reporting our steamers at night time with brilliant lights. Another report showed that during one hour only one out of eight ships was properly darkened. The lights of the other seven were visible for four to ten miles. Therefore he appealed to shipmasters and the Press to give prominence to the following points:—"Obey instructions, keep a good lookout, and thoroughly darken ship."

The Shield of the Allies.

Submarines were increasingly operating in shore thus giving increasing opportunities to patrol craft and aircraft to attack them and enabling a greater amount of salvage to be performed. Sir Eric Geddes concluded by paying a warm tribute to the Navy and mercantile marine especially destroyers and escorting craft. The Navy was indeed the shield of the Allies. (Cheers).

Mr. Asquith on Losses.

Mr. Asquith, following Sir Eric Geddes, expressed regret that the First Lord had not indicated the extent of our mercantile losses and the extent of the measures taken

to make good the losses. He deplored the recent decline in monthly construction, and strongly urged Ministers in their several degrees of responsibility to concentrate with all energy upon the problem of securing more ships.

Mr. Redmond Dies of an Operation.

LONDON, March 7.

Mr. Redmond died from the effects of a severe operation owing to intestinal obstruction. His condition improved but heart failure supervened.

Tributes to His Memory.

In the House of Commons to-day the Premier paid a tribute to Mr. Redmond's ability, judgment, dignity and honourableness and said that Mr. Redmond's great parliamentary talent entitled him to aspire to any position in the Empire, but he gave everything to Ireland. It was a tragedy that he was struck down before he had achieved the great purpose of his life. His death was a loss not only to Ireland, but to Britain. He yearned for an Anglo-Irish reconciliation, for which his last words to the Premier were a plea.

Mr. Asquith paid a high tribute to the acuity, patience, tact, knowledge and judgment which Mr. Redmond contributed to the Home Rule cause, and declared that the whole Empire was impoverished by his death.

Sir E. Carson mourned the death of a great Irishman and an honourable opponent, with whom he had never exchanged a single bitter personal word.

The Press Bureau states that the Irish Convention passed a resolution of sorrow at Mr. Redmond's death, paying a tribute to his invaluable services. The Convention has adjourned till after his funeral.

Universal regret is felt at Mr. Redmond's unexpected death. The evening papers contain long and sympathetic accounts of his career and describe him as the leading figure in Ireland's Parliamentary history for a generation and also as one of the great figures in the political life of the United Kingdom. Testimony is paid to his outstanding political acumen, brilliant services and exceptional oratorical powers. His patriotic attitude at the outbreak of the war, when Ireland was at feverheat with political excitement, is recalled and also his efforts to induce recruiting in Ireland, and his endeavours to restrain Sinn Féinism.

The Premier and Leaders of all parties, and also the leading Ulster Members of Parliament deplore the sad event.

The "Westminster Gazette" says that Mr. Redmond was one of those who bear the heat and burden of the day, while others reap rewards.

A 17,000 Ton Armed Mercantile Cruiser Sunk.

LONDON, March 7.

The Admiralty announces that the armed mercantile cruiser "Calgraine" was torpedoed and sunk on 1st March. Two officers and 46 men were lost. The "Calgraine" was a 17,000 ton liner being formerly the largest Allan liner. She was sunk off the Irish Coast. Several torpedoes were fired at her. Over 300 men have been landed at Larne. She had a crew of 400 and 150 navals on board.

The "Calgraine" was torpedoed at four in the afternoon. Survivors state that the first torpedo did comparatively little damage. Forty five minutes later a second torpedo exploded in the engine room and it is feared that few there survived. Several boats were blown to atoms, but rescuing steamers worked magnificently. It is reported that the submarine was sunk.

Submarines Sinking More Ships

Than are Capable of Being Replaced.

LONDON, March 7.

At a meeting of the Shipping Federation Lord Inchcape said that people did not realise the rate at which our tonnage was being sunk. Sir John Ellerman said that the whole output of ships since the beginning of war had not replaced losses.

LONDON, March 7.

The French shipping return states that arrivals numbered 865 and sailings 748. Two vessels under 1600 tons were sunk and four were unsuccessfully attacked.

Allies' Shipping Traffic and Losses.

LONDON, March 7.

The Admiralty says, the arrivals during the week numbered 2005 and the sailings 2209. Twelve vessels over sixteen hundred tons and six under were sunk, and six were unsuccessfully attacked.

The Dover Naval Action.

Admiral Wemyss on Enemy Warfare.

LONDON, March 7.

Sir Rosslyn Wemyss decorated two officers and sixteen men in connection with the engagement in the Straits of Dover on February 13th. He said that the Admiralty knew the patrol would respond whenever called on, as the Navy had always responded all over the Empire. The enemy were brave and gallant; but they had taken to a mode of warfare which was damnable and detestable, to counter which steps were being taken and would continue till the enemy's methods were finished. He felt that German seamen detected this mode of warfare into which they had been driven.

Prospect of Victory.

Sir W. Robertson's Statement.

LONDON, March 7th.—General Sir William Robertson responding to a civil address at Lincoln said that this was a war between nations and not between armies and navies alone. Therefore every effort should be made in every part of the country to maintain the nation's moral. We had every hope of winning the war if only we made up our minds resolutely and determinedly to see this thing through to a proper finish.

TELEGRAMS.

The "Westminster Gazette" comments that a few such speeches delivered to the workers in various parts of the country and coming from a worker in whom the whole country has confidence would give new force to the industry.—("C. & M. Gazette" special cable.)

Postal Parcels Lost.

LONDON, March 7. The Postmaster-General announces the loss through enemy action of parcels received at the Post Office London between January 29th and February 12th inclusive for China, Dutch East Indies, Hongkong, North Borneo, Sarawak, Siam and Straits Settlements.

Britain and Holland.

German Attitude to Sand Question.

LONDON, March 7. The "HAUCE".—The Foreign Office announces that Germany has refused to participate in proposed Commission of Experts to investigate the sand question to enter Belgium under present circumstances, but agrees provisionally to refrain from sending materials through Holland.

Shipbuilding in Britain.

LONDON, March 7. In the House of Commons Sir Charles Money stated that seventeen additional ships of a tonnage of 86,000 had been built up to the 28th February. Dr. Macnamara, stated that seventy-seven ships damaged by the enemy were now being repaired.

The "Times" Price Increased.

LONDON, March 7. Owing to further restriction on import of paper and paper-making materials operating from March 1st, the "Times" is increasing its price to three pence from the 11th instant.

Trade Commissioners.

LONDON, March 7. In the House of Commons Sir A. Sturt-Maitland stated he was considering the question of creating a Fourth Trade Commissioner in London and also the appointment of a Trade Commissioner for East Africa and one in one of the other Crown Colonies or protectorates.

American Cotton Working.

Reduction Due to Tonnage Shortage.

LONDON, March 7. The "Times" Manchester correspondent says:—Owing to the shortage of tonnage for American cotton, the Central Board has decided to allow only fifty per cent. of the spindles and looms on American cotton to run on, except where they are licensed for emergency work for fine count. The reduction amounts to about ten per cent. of the present production of yarn and cloth from American cotton. The output of fine yarn and fine cloth from Egyptian cotton is not affected.

Central Powers

Kaiser and Russian Peace.

LONDON, March 7. AMSTERDAM.—The Kaiser has telegraphed to the King of Saxony expressing his deepest satisfaction and gratitude towards God and the Army which has extorted peace from Russia.

Another Instance of German Inhumanity.

LONDON, March 7. Penzance sends a story of German inhumanity. A submarine shelled a Belgian smack with a crew of four wounding the Captain who remained on the smack while the crew including the Captain took to boats. The latter was compelled to row the Germans to the smack where a German shot the Captain with a revolver killing him. They then blew up the smack with a bomb, and cast the crew adrift without food or water. They were picked up later by an English patrol boat.

German Ultimatum to Denmark Hinted at

LONDON, March 7. AMSTERDAM.—German newspapers are hinting at the ultimatum to Denmark on account of the internment of the German prize crew from the "Igermendi".

German Naval Force at Island Islands.

LONDON, March 7. A Berlin telegram states that it is announced that a German naval force anchored at Ecker in the island of Ecker on 5th March. It is officially explained that the force is destined to establish a base in connection with the despatch of assistance to Finland.

German War Policy.

Importance of Eastern Front.

German Failure on West Front.

ALLAHABAD, March 4. LONDON, March 6th.—A general review of the situation points to two factors in the German plan. One is the decision to carry the sword into Russia despite peace and promises and to overrun the Russian western territories at once for the benefit of the starving German masses. Advance detachments are commandeering supplies leaving none for the population. The second factor is that the enemy is withdrawing from the western front will be governed by the Russian situation. That Germany will exploit to the full her victory successes over demobilized

Russia just as she has exploited her secondary theatres for the successes in the past goes without saying. Her one great failure is the western front where she will try an offensive with machinery to save human losses which would be worse than Verdun. Field Marshal Von Hindenburg has always been an "eastern policy man" and urges going through Russia. Japan knows this and is ready with her reserve of power for just such a situation. Raids for information are being made against the French, a form of reconnaissance which is necessary because the Germans are beaten in the air. Withdrawals from the eastern front have stopped. About half a million Germans have been sent to the West altogether. The western front casualties with the recovered and the unfit are going to the east to relieve fit men. This will be the method of reinforcement this year. The Americans in France are doing good work and training rapidly. They are adaptable and quick at absorbing instruction. The whole tone of the Allies is firm and confident. Rejecting the idea that Germany will ever regain the lost momentum of her armies in the West her chief weapon is now political and social corruption in the rear of which she brings troops for bloodless victories. It is 20 months since Germany made any real show in a fight and in the west during that period she has lost over a hundred engagements. ("Pioneer").

Austrians Reinforcing.

LAHORE, March 7. LONDON March 6th.—The Rome Telegram Company says there are indications that the Germans are withdrawing while the Austrians are bringing reinforcements from the east since the Austrians desire for political reasons to undertake the offensive single-handed.—("C. & M. Gazette" special cables.)

Japan

Japan and the United States.

No Exchange of Opinions Regarding Siberia.

LONDON, March 7. WASHINGTON.—It is authoritatively stated that the United States has not communicated with Japan as regards the intervention in Siberia. If any views of the American Government are expressed they will probably be conveyed to Britain who is acting as intermediary.

The U. S. is now considering the moral effect on Russia if the Japanese take action but desires that absolute necessity should be first established. This has been conveyed to Japan. The U. S. has not assented, dissented or protested. Nevertheless Japan already understands the friendly attitude of the United States and understanding moreover that U. S. credits Japan with disinterestedness if action in Siberia should be taken.

Russia

Russians Destroying Bridges.

LONDON, March 7. WASHINGTON.—It is reported that the Russians are destroying the bridges on the Trans-Siberian Railway between Lake Baikal and the Chinese frontier.

Enemy Still Fighting.

LONDON, March 7. A wireless Russian message says:—General Krylenko has sent a message to the Austrian and German army chiefs, complaining that troops are still fighting at Janburg, Orescha and Komelbriansk and inquiring whether cessation of hostilities has been ordered.

Text of Peace Terms.

Between Germany & Russia Published.

LONDON, March 7. AMSTERDAM.—A Berlin message officially issues the text of the peace treaty between Germany, Austro-Hungary, Bulgaria and Turkey on the one hand, and Russia on the other.

Article one stipulates that the contracting parties shall live henceforth in peace and friendship.

Article two says that the contracting parties shall refrain from all agitation and provocation against the existence of Government or State and shall spare the populations of the occupied regions.

Article three states that the regions lying west of the line agreed upon by the contracting parties formerly belonging to Russia shall no longer be under Russian territory. This line in the west shall be fixed by a mixed Russo-German commission. The regions in question will have no obligation whatever towards Russia arising from former relations. Russia refrains from all interference in the internal affairs of these territories, and allows Austria and Germany to determine their future fate in agreement with their populations.

Article four:—Austria and Germany undertake when general peace is concluded and Russian demobilisation is fully carried out to evacuate regions east of the line mentioned in article three, so far as article six does not stipulate otherwise. Russia will completely evacuate the Anatolian Provinces as soon as possible and return these to Turkey. The Districts of Eddahan, Batoum and Kara shall likewise be evacuated by Russia without delay. Russia will not interfere with the reorganisation of constitutional and international conditions in these Districts, but will leave these to the populations thereof, in agreement with the neighbouring states particularly Turkey.

Article five:—Russia will without delay demobilise completely including the newly formed forces and transfer warships to the Russian harbours, leaving them there until general peace or immediately disarm them. Warships hostile to Quadruple Alliance will be treated as Russian in so far as they are within Russian control. Removal of mines from the Baltic and in so far as Russian power extends from Black Sea will begin immediately. Commercial shipping in these waters is free and will immediately be resumed. The mixed commissions will fix further regulations, especially, as regards merchant ship routes, which must be kept permanently free from floating mines.

Article six:—Russia undertakes immediately to conclude peace with Ukraine and to recognise the peace treaty between Ukraine and the Quadruple Alliance, to evacuate Ukraine immediately and to cease immediately any agitation or propaganda against the Government and Public Institutions of Ukraine and also to evacuate without delay Estonia and Livonia. The Eastern frontier of Estonia follows the line of Narita river and the eastern frontier of Livonia runs through Lake Peipus and Lake Pskoff to the southwest corner of Lake Pskoff and thence over Lake Luban in the direction of Levenhof on Deina. Livonia and Estonia will be occupied by a German Police force until security is guaranteed and order restored. Russia guarantees to release all arrested Estonians and Livonians and guarantees safe return to deported Estonians and Livonians.

Article seven:—War prisoners shall be mutually repatriated.

Article eight:—The contracting parties mutually renounce indemnification of war costs, namely state expenditure and public and private damages, which have arisen through military measures including all requisitions undertaken in enemy country.

Articles nine, ten, eleven and twelve chiefly deal with restoration of relations and specify appendices providing for future economic relations.

The Wolff Bureau in a footnote adds that the latter will be regulated according to German ultimatum demands and analogously to Ukrainian treaty.

The Fourteenth and final article provides for ratification of the treaty within a fortnight. Spitzbergen according to German proposals.—(Message incomplete.)

General

Another Crisis in Spain.

LONDON, March 7. Another crisis has arisen in Spain. Telegrams which are censored indicate conflict between Military and Civil authorities apparently due to the insistence of the army, supported by the war Minister on the adoption without Parliamentary authority of military committees which overthrew the Government in June.

Western Front

LONDON, March 7. To-night's French Communique says that there has been reciprocal artillery firing in the regions of Cornichy and Rheims. Last night enemy raids on our trenches from Avocourt Wood to northwest of Hill 344 were everywhere stopped by our fire. Today there has been intermittent bombardments of our lines in the region of Avourt north of Comaumont.

LONDON, March 7. Marshal Haig's communique to night says:—Enemy's artillery was most active at St. Quentin, Boisgnerier, Cambrai and Ypres. We bombed railway siding northeast of Lille. We brought down three enemy aeroplanes and one of ours is missing. Our flying machines bombed Ingelmunster railway station and aerodrome at St. Quentin. All returned.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Calcutta

The Indian Moslem Association.

To Send 4 Representatives to England.

CALCUTTA, March 7. The Indian Moslem Association of Calcutta has decided to send four representatives to England to place before the British public genuine Moslem views in connection with impending constitutional reforms. The Association urged upon the Government of India the desirability of a Moslem representative of the Indian Empire being included in the forthcoming Imperial War Cabinet.

Travelling Through Mediterranean Route.

Prohibited for Women and Children.

CALCUTTA, March 7. A Bengal Government Communique says:—Information has been received that His Majesty's Government have placed an absolute prohibition against women and children travelling through the Mediterranean. All passports for women and children which have been issued or endorsed for Europe through the Mediterranean should be returned immediately to Passport Office at Writers Building for endorsement by another route.

United Provinces

Ajudhia Raj Case.

Plaintiff's Appeal Dismissed.

ALLAHABAD, March 7. Judgment has been delivered dismissing the plaintiff's appeal into the Ajudhia Raj case that was heard in Lucknow last December. The Additional Judicial Commissioner who delivered judgment held that the plaintiff had completely failed to prove either that under Hindu law or the Oudh Estates Act he had any title to the Taluka in dispute. Prosecution on charges of perjury and forgery of the plaintiff and three of his witnesses has been sanctioned.

మూడవ గుంటూరుమండల

సహకార సంఘ మహాజననభ.

సన్మాన సంఘాధ్యక్షకోపన్యాసము.

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధివద్దనుండి)

పూర్వసంచికానుబంధము.

గృహము, పరిశుభ్రముగను ఆరోగ్య దాయకముగనుండ వలయును. ఈ విషయమును దొరతనమునా లేమాత్రమును శ్రద్ధవహించుటలేదు. భవిష్యత్తునాగి గృహనిర్మాణ విషయ మై యితరుల సహాయ ముకరలేదు. అత్యంత బీదస్థితిలో నున్న నిమ్మబాతులకు సహకారసంఘములను గృహనిర్మాణ శార్యమున కత్యవసరము. పంచములను యెలుకల యానాదు లు బీదస్థితిలోనున్న తక్కిన వర్ణములవారును యిరుకై యొక దానినిద యొకటివను కిటికీలులేక నిగంతర గాడాంధకారముతోనిండి పొగపొపు మాద్యములేక అత్యంతఆనారోగ్య కరమైనబీదస్థితిలోనున్న దుర్గంధ సంకులమైన ప్రాంగణముల తో వసించుచున్నాను. ఏ కలరా వచ్చినను ఏ శూచి మొదలగు సంక్రామవ్యాధులు తటస్థించినను ఆవి అన్నియును దుర్గంధ సంకులంలైన నిమ్మబాతి వారలయిండ్లలోనే ప్రభువును బుట్టి, అచ్చటనుండియే క్రమ క్రమముగా వ్యాపించి ఆరోగ్యముగానుండు స్థలములకుగూడ వ్యాపించి అందరకు నష్టమును గల్గించుచున్నది. అనగా నిమ్మ బాతుల స్థితి బాగుపరచక పోయినందున సంఘమంతటను అపాయము గలుగుచుండును. శరీరమున నేయవయమునకు బాధగల్గినను శరీరమునకు బాధయేగదా! అంటువ్యాధులకు చికిత్సలును నిరోధమాద్యములు కొన్ని దొరతనమువారు చేయు చున్నను ఆనారోగ్యములగు గృహములందు వసించుట చేతను విశాల రహదీ ములగు యిండ్లను పరిశుభ్రము వారు ప్రసారణ కనువగుచోట్ల నివాసములు లేక అపరిశుభ్రముగ నీరుద్రావుచు ఆరోగ్యకాశ్రువిజ్ఞానములేక దుర్గతలోనున్నందున అనేకవిధములగు వ్యాధులకును దుర్బలశరీరములకును అతి బలహీనముగు సంతానములకు కారణములై దేశక్షీణతకు మూలమైయున్నది. ఎక్కడజూచినను రోగులసంఖ్య యెక్కువగుచున్నది. వైద్యశాలలు తగినన్ని లేవు ఆంధ్రమువైద్యము అత్యంత వ్యయకార్యమై యున్నది. అందునెల్ల ఆయుర్వేద యూవాని వైద్యశాల లేర్పరచుటగూడ చాల అవసరమై యున్నది.

ప్రస్తుత విద్యాపద్ధతులవలన మన కేమాత్రమును నిజమైన యభివృద్ధి గల్గుటలేదు. జాతీయవిద్య జాతీయపద్ధతులతో బాటురకు నేర్పబడు యవసరము. నిజమైన జాత్యభివృద్ధి కావలె ననినచో దేశభాషలలోనికి కాశ్రువిజ్ఞానము ననువదించి విద్య లవిడిగా నందరకు ప్రదానముచేయవలె ప్రకృతి కాష్టాది పరిజ్ఞానము ప్రజలలో ధారాళముగా వ్యాపింపదు. ప్రస్తుతపు విద్యవలన లాభములేకపోగా యొక విద్యార్థి విద్యకు అనేక వేల రూప్యములు వ్యయమై తలదండ్రులు తమ జీవనాధార ములకు చేను చేత్రు నమ్ముకొనవలసి వచ్చుచున్నార వారు వాము వు, జలము, చంద్ర న్యాయకాంతులవలె జ్ఞానముగూడ యెల్ల వారికిని ధారాళముగను, ఉచితముగ లభ్యమగునట్లు చేయుట దొరతనమువారి విధియైయున్నది. అందువలన నిర్బంధోచిత ప్రారంభవిద్యయైన నెలకొల్పవలెనని కీర్తి కేసులగు గోపాల కృష్ణ గోఖలే మహాశయులెంత ప్రయత్నముచేసినను దొరతన మువారందు కిష్టపడలేదు గనుక ప్రజలే స్వయంసహాయముచేత ఉచితప్రారంభ విద్యశాలలను, పరిక్రామిక విద్యశాలలను ఉరూర గ్రంథాలయములను సహకారసంఘముల మూలమున నెలకొల్పి విద్యావ్యాప్తి చేయవలసి యున్నది.

ప్రస్తుత దేశభిక్షితులనుబట్టి జనులెల్ల సంఘభవించి పర స్పరలాభసంపాదనకును దేశాభివృద్ధికిని వైనదెల్పిన ప్రకారము వ్యవసాయ సంఘములు, గృహ నిర్మాణసంఘములు, నేత గాండ్ర సంఘములు, పశువృద్ధి సంఘములు, షీరశాలలు, క్రయవిక్రయసంఘములు దేవాదాయ ధర్మాదాయ పరిపాలనా సంఘములు విద్యాభివృద్ధి సంఘములు గ్రంథాలయములు నేయేల దేశాభివృద్ధి కవసరమగు సమస్త విషయముల యందు పనిచేయుటకు సహకారసంఘములే కావలయును. చిన్నచిన్న అణువులు కలసి బ్రహ్మాండములైనట్లును, జలబిందువులు కలిసి మహాసముద్రములయినట్లును అనేకమందిజనులు గూడి సహ కారముతో పనిచేసినయెడల నెంత ఘనకార్యము లయినను సులభముగా నిర్వహింపగలరు. అట్టి ఘనకార్య నిర్వాహక సాధనము లగు సహకారసంఘములు మనగుంటూరు మండల మునం దెన్నిగలవు?

సహకారసంఘములలో పరపతిసంఘములు మాత్రమే అధికముగా నున్నవిగాని తక్కినకాఖలు దాదాపుగా లేనే లేదని చెప్పవచ్చును. 1917 సంవత్సరము జూను మాసాంతము వరకు మనజిల్లాలో 78 సంఘములు గలవు. అందు గుంటూరు జిల్లా బ్యాంకింగు యూనియన్ తెనాలిలో కలదు.

అవిగాక 65 వ్యవసాయపరపతి సంఘములును, 1 వ్యవ సాయసహకారసంఘమును 8 వ్యవసాయేతర పరపతి సంఘ ములును నున్నవలీ కొక సహకార స్టోర్సు సంఘమును ఇవి గాక తెనాలితాలూకా చినగాదెలవర గ్రామములో డేస్ పేట గృహనిర్మాణ సంఘ మను పేరితో మొక వ్యవసాయేతర సహకారసంఘముకూడగలదు. మొత్తముమీద 78 సంఘములు కలవు.

మనజిల్లాలో సత్తైపల్లి, వినుకొండ, పల్నాడుతాలూ కాలలో సహకారసంఘములు లేనేలేవు. గుంటూరు ఒంగోలు నరసారావుపేట తాలూకాలలో నీ సంఘములసంఖ్య బహు స్వల్పముగానున్నది. తెనాలి రేపల్లె బాపట్ల తాలూకాలలో మాత్రము వెక్కువసంఘములు గలవు. ఈ సంఘములలో 8886 బ్రాహ్మణులును, 2356 బ్రాహ్మణేతరులును, 148 మహమ్మ దీయులును 157 పంచములును 41 క్రైస్తవులును మొదలగు నున్నారు.

ఈ విషయము లన్నియును గమనించి పనిచేసినను జను లలో సహకార బుద్ధి గల్గినను దొరతనము వారి సహాయము లేనిది ఈ సంఘము లంతగా వృద్ధి నొందజాలవు. యూరపు ఖండముల యందలి దేశములలో త్వరలో నభివృద్ధి జెందినంత మాత్రము చేత మన దేశములో గూడ నట్లే వృద్ధి నొందుట సాధ్యము కాదు. యూరపుఖండ దేశములు ధనవంతములు కొందఱు పేదలందురు గాక. తక్కిన వాగందరు ధనికులే. అచ్చట ప్రజల లాభనష్టములు దొరతనమువారి లాభనష్టములు నేకమేగాని భిన్నములు కావు. పరిశ్రమ లత్యంత వృద్ధిమొంది నట్టియు ప్రజలకు స్వతంత్రజీవనము గల్గినట్టియు ఆ దేశ ముల స్థితి గతులు వేరు మనదేశగతులు వేరు. దొరతనము వారు నామమాత్రమైన కట్టెలకు కొన్ని కొట్ల రూప్యములకు సహకార సంఘముల కొంగునగాని సహకార సంఘముల వలన ప్రయోజనము కలుగదు. ఈ సహకారోద్యమము లార్థ కర్షకగారి పరిపాలనా కాలములో ప్రారంభింప బడినప్పుడు హిందూ దేశములో చాల ధన మున్నదనియును ధనికు లాధన మంతయును దేశమునకు వినియోగింపక భూగర్భమున దాచి యుంచుచున్నారనియును అందుచేత సహకార పరపతి సం ఘములు ప్రారంభించినచో ధనికులు తమ ధనమును దీసి సంఘముల కివ్వవలయును సంఘముల ద్వారా సామాన్య రయి తులు తీసికొని సర్కారు కిబ్బలు సులభముగా నిచ్చుకొని యిబ్బంది తప్పించుకొనుట కవకాశము గలుగుననియును సహ కారోద్యమకారులు అభిప్రాయపడిరి. కాని వాస్తవముగా హిందూదేశమున ధనికు లందరినవారు లేనందున దొరతనము వారు సహాయము చేసిన నేగాని సంఘములు నిలవజాలకున్నవి. కనుక సహకార సంఘములవారెల్లమైన దెల్పినట్లు స్వల్ప వడ్డీలకు ధనము నిచ్చుటకు దొరతనమువారిని కోరవలయును.

అదిగాక జిల్లాబోర్డు తాలూకాబోర్డులు పురపాలక సంఘములు యూనియన్లు దేవస్థానములు న్యాయస్థానములు మున్నగు కాగ్యాలయముల వారు ప్రస్తుతము తాలూకా ధనా గారములలో కడ్డి లేకుండ నిలవ యుంచు ధనమును సహ కారజిల్లా బ్యాంకులలో నుంచినచో కొంత లాభము గలిగి ప్రజోపయోగకరముగా నుండవచ్చును. అట్లు చేయుటకు ఆయాకాఖలయధికారులను గోరి కాగ్యసానుకూలము గావింప వలయును.

నోటీసు.

(1101)

గుంటూరు డిస్ట్రిక్టు సత్తైపల్లితాలూకా సత్తైపల్లిలో నూతనముగా గ్రామాభివృద్ధినిమిత్తం పల్నాడునుంచి గుంటూరుకు వెళ్లేశోడ్డు వత్తరమున్నూ, తాలూకా కచ్చేరికి తూర్పు నన్నూ వుండే భూమిని యిండ్లకట్టుకునే నిమిత్తం లాట్లుచేసి కొన్నిలాట్లను యిదివరలో అమ్మియుండిరి. మిగతా స్లాట్లును కూడా యిండ్లకట్టుకొనే నిమిత్తం 1918 సం॥ 29-వ మార్చి పగలు 12 గంటలు మొదలుకొని సదరు స్థలమునందుగాని, దానికి సమాపమునుగాని సత్తైపల్లి గ్రామములో గుంటూరు తాలూకాబోర్డు నెసి డెంటుగారివలన వేలం చేయబడును. వేలం వద్దలుగాని యితర హంకములు ఎవ్వరుయనుగాని తెలియగోరువారు గుంటూరు తాలూకాబోర్డు ఆఫీసులో వచ్చి కనుగొనవచ్చును.

గుంటూరు తాలూకా } కే. కోటిలింగము,
బోర్డు ఆఫీసు. } మెసిడెంటు.
1-8-1918.

గ్రంథస్వీకారము.

గుంటూరు ఎ. ఇ. యల్. యం కళాశాలలలో నుపాధ్యాయులుగ నున్న మంత్రిప్రగడ సాంబశివరావు పంతుల గారిచే రచింపబడిన మొదటితరగతి కాశ్రువాచక పాఠము మాకార్యస్థానము జేరినది. ఈ గ్రంథములను ప్రకటించుటలో ప్రకృతికాశ్రు విషయములను సులభముగ బాలరకు దెలిపి, వారి జ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడుటయే గ్రంథకర్తగారి ముఖ్యోద్దేశము. అందుకై గ్రంథమునం దతిసులభమగు వ్యావహారిక భాష యుపయోగింపబడెను. ప్రతిపాఠమును పటముల మూల మున సుబోధకము గావింపబడెను. కాశ్రువిషయముల నింత సులభముగ దెలుపుట కిదియే ప్రథమప్రయత్నముగా గానించుచున్నది. ఈ గ్రంథములగుర్తి యూరపితును పాఠశాలలకు అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరుగారగు ధాంధ్యును గారును, విజయనగరము కళాశాలాధ్యక్షులగు కే. రామానుజాచార్యులు గారును, ఇంక ననేకులును సదభిప్రాయముల సొసగి ప్రోత్సాహము జేసియున్నారు. సాంబశివరావుగారి ప్రయత్నము క్లాఫునియును. వీరి కాంక్షలు తగు ప్రోత్సాహ మొసగి కాశ్రు భాషవ్యాపనమునకై తోడ్పడ గోరుచున్నారము.

మోహినీ వసంతము:—ఈ నాటకము గన్నవర పు నూర్యనారాయణమూర్తిగారిచే వ్రాయబడినది. కల రు 0-12-0 లు. ప్రస్తావనయందలి పద్యములవలన గ్రంథకర్త బాలదని తెల్లచుగుచున్నది. కాన నితడొక బాలకవి. ఇత డిదివరకు ప్రచుండనిజయమున నాటకమును వ్రాసినట్లు పీఠిక వలన తెలియనగును. ఈ గ్రంథము శ్రీరామచంద్రమూర్తికంకి తము చేయబడుట మిక్కిలి శ్లాఘనీయును. ఈ గ్రంథకర్తకు గంజాం జిల్లా బరంపురము నివాసస్థలమని యూహింపవై యున్నది. ఇతివృత్తమున చిత్రమగు పోకడలు గలవు. పద్య ముల ధారాగమనములు బాగుగా నున్నవి. వచనము సులభ తైలినివ్రాయబడినది. ఇంగురంగవిభజనమును పాటలునుగలవు. ఇది కడు దీర్ఘమును మిక్కిలి చిన్నదియును గూడగాక ప్రద ర్శనానుకూలముగ నున్నది. నటులకు రస ప్రదర్శనావకాశము గూడ కలిగింపబడినది గాని కొన్నికొన్నిచోట్ల కార్యకారణ సంబంధము సహజమువలెగాక కేవలము కృత్రిమముగ కనం బడుచున్నది. తనతమ్ముని కిచ్చుకొరకు సంతతిల్లి వసంతుని వేడల నడిపించుట. మిత్రునిమాట వినినంతనే వసంతుడు మోహినిని చంపుటకు మిత్రునికోరుట, నిర్జేతుకముగ జయం తుడు పంతునిని మోహినివై దుర్బితి నారోపించుట మున్న గునవి చదువుల కట్టుతోచక మానవు. మొత్తముమీద నిది నవినకాలానుగుణ్యముగ ప్రదర్శనానుకూల మగు నాటకము.

చంద్రశేఖర క్యాండిల్ కంపెనీ, నెల్లూరు. (1096)

1917-18 సంవత్సరమున మదరాసులో ఆరిగిన వస్తు ప్రదర్శనమునందును, సర్ ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగార్, సి.వి.ఇ. గారివలను మోగ్యతావత్తంబుల బొందియున్న ఈకంపెనీ వారిచే “స్వంత ట్టిలెను” తో తయారు చేయబడిన క్రొవ్వ వత్తులు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతమంబులై ప్రఖ్యాతిగాంచియున్నవి. ఒక్కటొక్కటి 7 ఫుంటలకు తక్కువ లేక వెలుగును. 200 వత్తుల వెత్తై 1-కి రు 18-0-0 200 బండివత్తుల వెత్తై 1-కి రు 18-0-0 చూడిరివత్తుల కొరువారు (రు 1-4-0) ఒకరూపాయ నాలుగజాలు ముందుగా మడియార్దర ద్వారా పంపరలెను. ఏజెన్సీ వలయువారు. కంపెనీకి వ్రాసి తెలిసికొన వచ్చును.

చూడదగిన మొదటి ఆట 12-3-1918వ తేది మంగళవారము ఫిల్లిసు సర్కిసు

జంతుపక్షిపదము. భీకర పాశ్చాత్యప్రదర్శనము. ఈ ఏను వచ్చినవారు 88 గురు అసమానులగు ప్రదర్శకులు. రంగాలంకారము లభూర్యములు. వర్ణలగానము కియోపాత్రా కన్యపాములు నిచిత్రమగు లేకులిటను వైకలు నడకలు. జుకిన్సన్గము మల్లులు! గోగ్లోయా క్రొత్త పెద్దపులులు! కల్లులుఫిల్లిసు భయంకర పాశ్చాత్య నాటకము ఏకకాలమున 50 మంది మనుష్యుల, గుర్రముల, జంతువుల పశులు జరుగును. ఆరంభము 12వ మార్చి 1918వ మంగళవారంరాత్రి 9-30 గం ప్రతి కనివారమును ఆదివారమును సాయంకాలము 4-30 గంటలకు ఆట జరుగును. స్థలము:— ఎస్.ప్ల నేడు మైదానము. టి కె. ట్ల రే ట్లు రు. 4, 2, 2, 1; ఆటాలు 8. బాక్సుస్టాను - మిక్కిలి కంపెనీ. (1094)

సుందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!! **ఆంద్రమైన 1918 క్యాలండరు**

మార్చి 31 తేదిలోపు అమృతాంజనము డిపోవారి రు.5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు. కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాంక్షము గలుగకుండుటకు త్వరపడుట యుక్తము.

తామరలైలము	గజ్జికెలైలము	మోహినీలైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-4-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపధము

చక్కని డబ్బీతో కల రూ. 0-8-0 ; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.
 పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రయించబడుచున్నది.
అమృతాంజనం డిపో,

109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బహండ వురాణము (వ ద్య కా వ్య ము)

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదు నెనిమిది వురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? కలశేనము లేల కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లెట్లుమాత్రా? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమునై మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నది. ప్రతి మిగుల నులభము. 900 పుటలు ఆచార్య శ్రీ పతిమాత్ర మున్నవి. కల 5-0-0. కర్పూలు చేతే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శైలి:— నులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము 2000 పద్యములకలవు. మంచికాగితములపై అచ్చు. కాశీలో టైండు ధర రు 1-కి-0. పోస్టుఖర్చులు చేరు.
 (26) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
 తెలుగు పండితుడు, మున్సిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

దీవితములు, నవలలు

1 గోపాలకృష్ణగోఖలే	0-8-0	1 మంజుమతి	0-2-0
2 మహాదేవగోవిందరాజదేవ	2 జగన్నాథుని	0-10-0	
3 రామకృష్ణస్వామి	0-8-0	3 ఇందిరావసుంధరము	0-10-0
4 నివేదితాసోదరి	0-8-0	4 రంగరాజు	0-14-0
5 విదవహారి చక్రవర్తి	0-8-0	5 అమృతశిల్పి	1-4-0
6 హర్షిణి ప్రభువు	0-8-0	6 కళావతి	0-12-0

వై 12 గ్రంథముల నొకపర్చాయము కొనువారికి తపాలాఖర్చులు మేమే భరించెదము. (982-409)
 ఎం. ఆర్. కృష్ణారావు అండు కో, నల్లూరు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో, మాంటు రోడ్, మదరాసు.
 ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు నాగ్నమునైన కలకు దొరకును క్యాలంటులకు ఉచితము.
 డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. కె. ఎం. (941-887) జరు.

అమృతాంజనము డిపోవారి **దివ్యోపధములు.**

ఉ.ప.	ఉ.ప.
దంతమూర్తము పండ్లుతోముటకు ...	0-2
దీర్ఘసాయనము మాత్రము అశీర్షమునకు	1-4
దంతకులహారి పండ్లుపోటుకు ...	0-8
గుజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి ...	1-0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి ...	0-12
మూలశంకకు తైలము డబ్బీ 1-కి ...	0-12
తేలుమందు తెలుకాటుకు సీసా 1-కి...	0-8
శ్లేతాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0-4
కలరామాత్రము నాంతిభేదులకు ...	0-6
గజ్జికెలైలము గజ్జిచీడలకు డబ్బీ 1-కి...	0-4
వాముకర్పూరము సీసా 1-కి ..	0-6
శేలకు మంగు సీసా 1-కి ...	0-4
తామర తైలము; తామర, తీటకు ...	0-6
కుష్టుకు తైలము డబ్బీ 1-కి ...	0-4
నురలిద్రావకము సీసా 2-కి ...	1-0
కఫహరి కీతగట్టులకు దగ్ధకు ...	1-4
కఫహరిమార్దం ఘృబ్బనములకు డబ్బీ 1-కి	0-8
వాయువుపోట్లకు మందు ...	1-0
మోహినీలైలము కెల్లడుకలు పెరుగుటకు	0-12
కోమహారి కెల్లడుకలు ఊడుటకు ...	0-8
ఉబ్బునమునకు మందు సీసా 1-కి ...	1-8
కస్తూరిమాత్రము పెద్దవి, మంచివి	50-కి 0-10
నుఖభోగి మాత్రము ...	1-0
నుఖభోగి తైలము పుండ్లకు ...	1-0
విరేచనము కుమారలకు డబ్బీ 1-కి ...	0-8
గ్రహణి మాత్రము డబ్బీ 1-కి ...	0-8
శిరోవేదన మాత్రము తలనొప్పులకు...	0-12
కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి ...	0-8
శిశుకు ద్రావకము సీసా 1-కి ...	1-0
కుసుమారి మాత్రము, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
మందుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0-6
నుందరితైలము, ముఖకాంతికి ...	0-8
పగుళ్లకు తైలము శిశుపగుళ్లకు ...	0-6
కర్ణకులహారి చెవిపోటుకు ...	0-6
జాలాచి మాత్రము మలబద్ధమునకు ...	0-8
జంతువాతహరి ఎమిడికలకు ...	0-8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అండు బొంబాయి.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోపధములు
బృహత్ మంజుషాదిక్వాధ
 రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
 1/4 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి
 మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వానవలేహము
 దగ్ధునకు మంచిమందు.
 1/4 పౌను సీసా రు 0-10-0.
 వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మ్యూటికల్
వర్సు
 ఆయుర్వేద యోపధముల జేయువారు
 బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
 388 The Ayurvedic Pharmacists.
 Elphinstone Road, Bombay, 13

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.
 ఈ లేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి కాళ్ళకును ఖము నొసంగును. 219
 ఆరోగ్యమును కలుగ జేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును. ప్రస్తుతము శాకాభిక్షాణము అను పుస్తకమునకు వ్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము.
వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవింద్,
 ఆతంకన్గ్రహ కౌషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

301 పాల్వపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపధములు.

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రల నిప్పుడైనను పరికింపును.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయింక బడుచున్నవి.

ఇండియావారు మాత్రమే కక; బర్మా, సిల్హా, మలయ్, గోవా, ఫీజి, విటొర్, ఈస్టాఫ్రికా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాపధమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము “ఒకేముక లోకామయహర” కస్తూరి మాత్రల సీసా మియింటి నున్న మెడల, మాటికి కైదుల సమయమును, నిరీక్షించి, మొర పెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్ధ, గజమునొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్నబిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్ధ, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాపధ తేజనచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యులలో సనేకవిధము లగునట్టియు నుపయోగింపవలయును కిర్మాటక మాలికలనుండియే యాపధములను తెలుసు చేయుచుండును.”

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసానుండును ఉండును; మంచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాతో నూనె యుండును. 260మాత్రమున సీసా 4 అణము మాత్రమే.

6 సీసాల పొకసారి తప్పించుకొని టపాల ఖర్చుతోచేరి రూ 1-8-0

12 సీసాలొకసారి కొనిన 2-12-0

25 సీసాలొకసారి కొనిన 5-0-0
 సమస్తరోగములకు మానద్య ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపధముల దొరకును.

విలాసము:—శ్రీ సీతారావువ వైద్యశాల, మైసూరు.

